

PATVIRTINTA
2016-09-06
Direktoriaus įsakymu:
Nr.V-176

ELEKTRĖNŲ SAV. SEMELIŠKIŲ GIMNAZIJOS PASTRĖVIO SKYRIAUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

2016 m.

Ikimokyklinio ugdymo programą atnaujino pedagogė Viktorija Juknevičienė

TURINYS

1. Bendrosios nuostatos.....	4
1.1. Informacija apie švietimo tiekėją.....	4
1.2. Vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų), bendruomenės poreikiai.....	5
1.3. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą.....	7
1.4. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas.....	8
1.5. Įstaigos savitumas.....	8
2. Ugdymo principai	9
3. Ugdymo tikslas ir uždaviniai.....	10
3.1. Tikslas.....	10
3.2. Uždaviniai.....	10
4. Ugdymo metodai ir priemonės.....	10
5. Ugdymo turinys.....	17
6. Ugdymo turinio išdėstymas.....	18
7. Ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas.....	60
8. Naudota literatūra ir šaltiniai.....	65

Iliustracijų internetinis šaltinis: <http://50tu.com/bizhi/huihua/2014-01-07/526311.html>

VIETOJ IŽANGOS

Tu atėjai?

Tai sėskis ir klausyk,
Ką tau širdim ir lūpomis
Kalbėsiu,
Nes atiduoti noriu viską,
Ką žinau, tą suprantu
Ir ką jaučiu,
Ir ką myliu,
Ir ko galbūt nemėgstu.

Išmokyt noriu
Mylėt, atleist, patart,
Padėt suklupusiam
Ir jo nebart,
Girdėt, kai lūpos tyli,
Matyt, kai akys užsimerkę,
Pajusti ilgesį,
Išgirst, kai verkia.

**Išmokyt noriu
Būt laimingu žmogumi.**

/O.Jasinskienė/

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Informacija apie švietimo tiekėją

Švietimo tiekėjo pavadinimas: Elektrėnų sav. Semeliškių gimnazija Pastrėvio skyrius.

Teisinė forma: Elektrėnų savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Teikiamos paslaugos: ikimokyklinis, priešmokyklinis, pradinis, pagrindinis ir vidurinis ugdymas.

Ugdymo(si) kalba: lietuvių

Ugdymo(si) forma: dieninė

Įstaigos kodas: 190664977

Adresas:

Trakų g. 73, Semeliškės, Elektrėnų sav.

<http://www.semeliskiuvm.elektrenai.lm.lt>

e-paštas: semeliskes@gmail.com

Telefonas 8 528 32537

Faksas 8 528 32688

Pastrėvio skyrius,

Mokyklos g.15, Pastrėvys, Elektrėnų sav.

e-paštas: pastreviomokykla@gmail.com

tel. 8 528 70441

1.2. Vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų), vietos bendruomenės poreikiai

Programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą. Vaiko poreikis turėti geras socialines, edukacines vystimosi sąlygas yra vienas pagrindinių ir su vaiko amžiumi nesikeičiančių interesų. Atsižvelgiant į individualius, specialiuosius poreikius, siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius: saugumo, aktyvumo, žaidimo, bendravimo, bendradarbiavimo, pažinimo, saviraiškos.

- **Poreikis jaustis saugiai.** Vaikas gali jaustis saugus, pradžioje būdamas suaugusiųjų globoje, palaipsniui ir pats mokosi saugoti save.
- **Poreikis judėti.** Vaikas nuolat juda, bėgioja, sportuoja, laipioja judėjimui, aktyviai veiklai skirtose zonose, mankštos kambaryje, lauko aikštelėse.
- **Poreikis žaisti.** Kiekviena vaikas turi galimybę žaisti su jam patinkančiais žaislais, pasirinkti žaidimo vietą, draugus. Žaisdamas jis išreiškia savo socialinę patirtį, bendrauja.
- **Poreikis bendrauti.** Vaikas nori būti gerbiamas, kitų pripažintas, kaip turintis savitų gabumų, vertingų savybių, išlikti savitu, skirtingu nuo kitų.
- **Poreikis patenkinti savo smalsumą.** Tenkindamas savo smalsumą, vaikas kaupia žinias, tikslina turimus daiktų vaizdiniu, veikia aplinkoje su įvairiais daiktais, kartu plečia savo žodyną. Vaikas nori viską paliesti, pajusti todėl, kad jo saviti mokymosi metodai.
- **Poreikis būti savarankiškam.** Vaikas nori pats savarankiškai valgyti, rengtis, pasirinkti veiklą, priemones, žaislus.
- **Poreikis produktyviai ir kūrybingai veiklai.** Šiuolaikinėje žinių ir technologijų visuomenėje augantis vaikas domisi, nori žaisti kompiuterinius ir kt. žaidimus. Vaikas beveik visada nori ką nors veikti: piešti, lipdyti, konstruoti. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, jam sudaromos palankios sąlygos tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią ugdimosi aplinką.

Tėvų lūkesčiai susiję su vaiko ugdymu: jiems labai svarbu, kad būtų sudarytos geros sąlygos visapusiško ugdymo(si) sąlygos, kad būtų tenkinami specialieji ir išskirtinių gebėjimų turinčių vaikų poreikiai, teikiama specialistų pagalba. Tėvų lūkesčiai: tinkama vaikų priežiūra ir maitinimas, vaiko saugumo ir sveikatos užtikrinimas, vaiko mokėjimas bendrauti su bendraamžiais ir su suaugusiais, savarankiškumas, pasirengimo mokyklai svarba ir pan.

Šiuo metu įstaigoje veikia mišraus amžiaus vaikų (3-6 m.) ikimokyklinio ugdymo grupė. Grupėje vienu metu vykdoma ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos. Vidutinis vaikų skaičius grupėje – 17. Puoselėjamos visos vaikų galios, lemiančios asmenybės vystymąsi ir integracijos į visuomenę sėkmę, tikslingai ugdomos vaikų vertybinės nuostatos, tenkinami svarbiausieji jų poreikiai: pažinimo, bendravimo, asmeninio vertingumo, saviraiškos, judėjimo, fizinio ir psichinio saugumo. Siekiant patenkinti įstaigą lankančių vaikų poreikius, taikomas visapusiškas vaikų ugdymas, atsižvelgiant į vaikų amžių, raidos ypatumus, specialiuosius poreikius.

Ugdymas grupėje organizuojamas atsižvelgiant į šiuos dokumentus:

- 1. Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos respublikos įstatymu Nr. I – 983.** Ugdymo įstaiga stengiasi suteikti šeimai, kaip pagrindinei visuomenės ląstelei, pagalbą auginant vaiką. Be to, siekiame sudaryti sąlygas vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, laisvai reikšti savo nuomonę visais jį liečiančiais klausimais. Vaiko pažiūroms taip pat skiriame ypatingą dėmesį. Kaip teigiama šio dokumento 16 straipsnyje „Nė vienas vaikas neturi patirti savavališko ar neteisėto kišimosi į jo <...> asmeninį gyvenimą“, akcentuojame konfidencialumo svarbą bendraujant su vaiku ir jo artimaisiais.
- 2. Vaiko gerovės valstybės politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausybės 2005 m. nutarimu Nr. 184.** Mokykla, kaip nurodoma ir šiame dokumente, siekia užtikrinti vaiko teisę veikti, išreikšti savo nuomonę ir daryti įtaką sprendimams, susijusiems su jo gerove. Mes rūpinamės, kad vaikams trumpai atsiskyrus nuo tėvų, būtų gera ir saugu. Stengiamės, kad būtų patenkinti ir visi svarbiausi vaiko poreikiai.
- 3. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2014 m.,** kuris padeda ikimokyklinio ugdymo auklėtojams ir kitiems ugdytojams atpažinti vaikų ugdymosi pasiekimus ir poreikius, padeda tikslingai rengti ir atnaujinti įstaigos ikimokyklinio ugdymo programą, padeda įgyvendinti ugdymo turinį, jį pritaikant kiekvienam vaikui ir vaikų grupei, leidžia stebėti ir fiksuoti vaikų pažangą ir tikslingai ugdyti kiekvieną vaiką.
- 4. Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-2310.** Vadovaujantis 14 punktu direktorė, suderinusi su mokyklos taryba, priima sprendimus dėl vadovėlių ir kitų mokymo priemonių įsigijimo; 16 punktu: už mokinio krepšelio lėšas perka priemonių, kurios ikimokyklinio ugdymo programoje numatytos kaip ugdymo turiniui įgyvendinti reikalingos priemonės.
- 5. Švietimo aprūpinimo standartai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V-2368,** kuriais vadovaujantis kuriame ir turtiname materialiąją mokyklos aplinką, tinkamą siekti ikimokyklinio, priešmokyklinio, ugdymo programose numatytų tikslų. Standartuose parengtos rekomendacijos, padedančios kurti ir atnaujinti mokymo aplinką: 13. Mokymo priemonės, reikalingos programose apibrėžtam ugdymo turiniui įgyvendinti: 13.3. Daiktai, medžiagos ir įranga (programose apibrėžtam ugdymo turiniui įgyvendinti reikalingos darbo, kūrybos, vaizdinės priemonės, kompiuteriai, kompiuterių įranga, žaislai ir kita), kurie užtikrina kokybišką ugdymą, skatina

mokinius pačius aktyviai veikti – kurti, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti ir taip tobulinti savo praktinius gebėjimus, užduotis atlikti kūrybiškai. 13.4. Ikimokyklinio ugdymo priemonės, kurios padeda plėtoti ikimokyklinio amžiaus vaikų fizines, socialines-emocines, pažintines, kūrybines galias. 13.6. Specialiosios mokymo priemonės (vaizdinės, techninės, demonstracinės, skaitmeninės mokymo priemonės, žaislai, daiktai, medžiagos, literatūra ir pratybų sąsiuviniai), parengtos ar pritaikytos mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, kurios padeda plėtoti mokinių žinias ir gebėjimus, ugdytis mokymuisi reikalingą kompetenciją, įgyti socialinių ir kasdienio gyvenimo įgūdžių. 14. Ikimokyklinio ugdymo turinio programoms įgyvendinti reikalingos priemonės numatomos programose, parengtose pagal Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 (Žin., 2005, Nr. 52-1752; 2011, Nr. 71-3448).

Pasikeitus teisės aktams, keičiasi ir programos atitinkami punktai (dalys).

1.3. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą

Ugdymo filosofija programoje apibrėžta ieškant išvalgų klasikinėje ir šiuolaikinėje filosofijoje, kuri nušviečia, kaip apibrėžti, suvokti ir integruoti vertybiškai pozityvų ugdymą. Pedagogai puikiai išmano naujausias ugdymo tendencijas ir vadovaujasi šiuolaikine ugdymo filosofija: vaiko ugdymas – jo prigimtinių poreikių tenkinimas ir kompetencijų plėtotė per kūrybingą vaiko ir pedagogo sąveiką, sėkmingai modeliuojant ir veiksmingai įgyvendinant vaikų ugdymo turinį. Dėmesio centre – vaikas, jo poreikiai, saviraiška.

Grupėje įgyvendinamos humanistinės psichologijos idėjos. Humanistiniu požiūriu vaikas yra savo tobulėjimo, saviugdos proceso subjektas. Humanistinės krypties atstovai siūlo sudaryti tokias sąlygas, kad ugdantis nebūtų bijomasi suklysti. Į vaiko interesus nukreipta visa ugdymo(si) aplinka. Ugdytojas nėra tik informacijos skleidėjas, bet, turėdamas daugiau žinių ir didesnę patirtį, padeda ugdytiniams ugdytis patiems.

Vizija. Įstaiga, kurioje ugdomi ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai, yra demokratiška, efektyviai valdoma, nuolat besimokanti organizacija, sveikos gyvensenos vertybių puoselėtoja ir skatintoja, orientuota į vaiko gebėjimų aktyvią raišką ir visuomenės poreikių tenkinimą.

Misija. Teikti kokybiškas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugas, užtikrinant aktyvią vaiko saviraišką ugdymo procese. Užtikrinti įstaigos konkurencingumą, aktyvumą, patrauklumą klientams, kuriant besimokančią ir efektyviai bendradarbiaujančią bendruomenę.

Filosofija. Vaikas – tai bręstanti asmenybė, turinti savo individualius poreikius, trokštanti įvairios veiklos, kad pažintų aplinką ir kartu save. Vaiko ugdymas grindžiamas pagarba ir meile.

1.4. Pedagogai

Grupėje dirba 4 darbuotojai, iš jų 2 pedagogai. Abu turintys aukštąjį išsilavinimą, vyresniojo amokytojo kvalifikacinę kategoriją. Pedagogai nuolat kelia savo kvalifikaciją kursuose ir seminaruose. Įstaigos pedagogai dalijasi gerąja darbo patirtimi su savivaldybės pedagogais, organizuodami atviras veiklas, šventes, pramogas. Glaudžiai bendradarbiauja su bendruomenės nariais, įtraukdami į mokyklos veiklą, vykdomus projektus.

Veikia mokyklos Vaiko gerovės komisija, kurios paskirtis - organizuoti ir koordinuoti prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą, saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą, švietimo programų pritaikymą vaikams, turintiems specialiųjų poreikių, atlikti vaiko specialiųjų ugdymo(si) poreikių (išskyrus poreikius, atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pirminį įvertinimą ir atlikti kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

1.5. Grupės savitumas

Grupės kultūrą, jo savitumą nusako visos bendruomenės vertybės, įsitikinimai, bendri siekiai, tradicijos. Pagrindiniai ugdymo uždaviniai – ugdyti doras, savarankiškas, sąmoningas, laisvai mąstančias asmenybes, gebančias kūrybingai veikti. Sukurta saugi, jauki aplinka, leidžianti pasireikšti visiems vaikų gebėjimams. Vaikai jaučiasi laukiami, saugūs, reikalingi ir mylimi. Grupės patalpos – atviros, ten sudaryta estetiška, vaiko kūrybingumą skatinanti aplinka, dirba kompetentingi ir kūrybingi pedagogai. Atsižvelgiant į vaikų ir šeimos poreikius, sukauptą pedagogų patirtį, prioritetingos ugdomosios veiklos sritys yra vaikų aplinkos pažinimas bei savivoka ir savigarba.

Siekiant kuo efektyviau ir kokybiškiau ugdyti vaikus, patenkinti jų poreikius, bendradarbiaujama su šiais **socialiniais partneriais**:

1. Pastrėvio seniūnija;
2. Pastrėvio biblioteka;
3. Pastrėvio bendruomenės amatų centru;
4. Elektrėnų savivaldybės visuomenės sveikatos biuru;
5. Elektrėnų savivaldybės policijos komisariatu.

Dalindamiesi gerąja patirtimi vaikų ugdymo klausimais, organizuodami bendrus renginius, projektus su socialiniais partneriais tikimės, kad vaikams bus gera ir jauku.

2. UGDYMO PRINCIPAI

Planuodamas ugdymo turinį, metodus, parinkdamas priemones, kurdamas ugdymo aplinką, organizuodamas ugdymo procesą, numatydamas pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formas, vadovaujamosi šiais principais:

Demokratiškumo principas – vaikas gerbiamas ir pripažįstamas kaip asmenybė, jam suteikiama galimybė ir laisvė rinktis (veiklą, partnerius ir pan.), naudotis šiuolaikinėmis ugdymo(si) galimybėmis įgyjant žinių ir įgūdžių, skatinamas aktyvumas.

Sveikatingumo principas – vaikas ugdomi nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, pratinasi saugoti savo ir kitų fizinę ir psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje.

Visuminio integralaus ugdymo principas – ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko visuminio pasaulio suvokimą ir mąstymo bei veiklos konkretumą. Ugdomojo proceso metu siekiama vertybinių nuostatų, jausmų, mąstymo ir veiksmų dermės, vaiko vidinio ir išorinio pasaulio vienovės, visų ugdymo sričių integralumo.

Diferencijavimo (individualizavimo) principas – ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnio ypatumus, vaiko ar vaikų grupės ugdymo(si) poreikius, išsivystymo lygį, tėvų lūkesčius. Sudaromos ugdymo(si) sąlygos vaikams, turintiems ypatingų poreikių (gabiems, turintiems specialiųjų poreikių, iš šeimų, priklausančių rizikos grupei). Esant dideliems specialiesiems poreikiams, ugdymas organizuojamas pagal individualią ugdymo programą.

Tęstinumo principas – glaudžiai bendradarbiaujant su šeima siekiame, kad vaikai sėkmingai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje ir ankstyvojo amžiaus grupėje prie ugdymo(si) ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus grupėse, atsižvelgiant į vaikų įgytą patirtį ir gebėjimus bei jo ugdymo(si) perspektyvą.

Konfidencialumo principas – garantuoja, kad apie vaikų pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymą(si) tėvams ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija teikiama individualiai.

3. UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

3.1. Tikslas

Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

3.2. Uždaviniai

- Padėti atsiskleisti individualiems vaikų poreikiams ir gebėjimams, pritaikant ir įgyvendinant ugdymo(si) turinį.
- Saugoti ir stiprinti vaiko fizinę ir psichinę sveikatą, ugdyti sveikos ir saugios gyvensenos įgūdžius, tenkinti judėjimo poreikį.
- Priimti vaiką tokį, koks jis yra, gerbti ir palaikyti vaiko žaidimą, sudaryti sąlygas jo plėtotei, garantuojant vaiko saugumą, turiningą, džiugų ir kūrybišką ugdymą.
- Bendradarbiaujant su šeima, visuomene padėti vaikui suprasti jį supantį pasaulį įvairiais pasaulio pažinimo būdais, sudaryti sąlygas pačiam tyrinėti, atrasti.
- Ugdyti vaiko bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius bendraujant su bendraamžiais ir suaugusiais, skatinti laikytis bendravimo etikos, dorovinių elgesio normų, keistis pažintine informacija, padėti perimti įvairias komunikavimo priemones.
- Ugdyti vaiko kūrybiškumą, saviraiškos, gebėjimus, padėti vaikui suvokti meno kūrinių vertę, ugdyti pagarbą Lietuvių tautos tradiciniam menui, skatinti vaikus save išreikšti įvairiomis meno priemonėmis ir būdais.

4. UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS

Ugdymo metodai parenkami taip, kad atitiktų vaikų amžių ir galimybes, individualius ugdymo(si) poreikius. Planuojant ugdomąją veiklą, pedagogai ir specialistai kūrybingai naudojami mokykloje sukauptą metodinę medžiagą ir įvairiomis priemonėmis.

Ugdymo metodai.

- Pagrindinis ugdymo metodas – žaidimas. Žaidžiant ugdomi visi vaikų gebėjimai. Jis skatina vaikų pozityvias emocijas, padeda formuoti kalbiniam įgūdžiams, natūraliai sukonzentruoja dėmesį į ugdomąją veiklą.
- Vaizdinis metodas – demonstravimas, stebėjimas – nukreiptas į vaizdinį formavimą apie vaikus supančią aplinką, jos reiškinius.
- Praktinis metodas – vaikų darbai, praktinė veikla, tyrinėjimai, stebėjimai, eksperimentavimai.

- Žodinis metodas – pokalbis, pasakojimas, aptarimas, diskusija – suteikia galimybę perduoti ar gauti informaciją, natūraliai bendrauti.
- Kūrybinis metodas – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas.
- Pažintinės – edukacinės ekskursijos, išvykos – padeda pažinti ir suprasti supančią aplinką.
- Sportinės veiklos metodai – estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai.
- IKT taikymas – praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas multimedijos pagalba, kompiuteriniai žaidimai.

Organizuojant ugdymo procesą taikomi aktyvūs netradiciniai ugdymo(si) metodai – viktorinos, konkursai – žinių patikrinimas su įvairiausiom pertraukėlėmis; situacinis – spontaniškasis ugdymo metodas – ugdymui panaudojamas netikėtai susidariusios situacijos ir kt.

Siekiamybė, kad ugdymo **priemonės**:

- tenkintų vaiko poreikį žaisti, bendrauti, judėti;
- skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą;
- skatintų vaiko savarankiškumą, saviraišką, kūrybingumą, meninių gebėjimų ugdymą(si).

Priemonių grupės.

- Aplinkos kūrimas - pedagogai kartu su vaikais ir jų tėvais, bendruomenės, kuria jaukią, patogią, vaikų amžių ir poreikius atitinkančią bei įvairiapusį ugdymą skatinančią aplinką. Siekiama, kad aplinka skatintų vaiko poreikį judėti, veikti, pažinti, kurti jaukumą, būtų funkcionali.
- Mokymo priemonės (daiktai, žaislai, knygos, įvairios medžiagos ir kt.) – pedagogai siekia, kad mokymo priemonės atitiktų vaikų amžių, individualius esamus gebėjimus, žadintų norą pažinti, lavintų loginį mąstymą, aktyvų kūrybingumą, norą žaisti drauge.
- Pažintinės - edukacinės išvykos, renginiai, akcijos, popietės, tradicinės šventės – vaikų veikla, papildanti ugdymo turinį.
- Baldai: vaikiški staliukai, kėdutės, lovytės, spintelės, komodos, siužetiniai baldeliai, nameliai, suoliukai, sekcijos ir kt.

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMUI NAUDOJAMOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRIEMONĖS

Priemonės socialinei kompetencijai ugdyti

Priemonių grupės	Pagrindinės ugdymo priemonės	Papildomos ugdymo priemonės
1. Individualaus naudojimo priemonės	Asmeninis žaislas, albumas, segtuvas (su šeimos ar grupės gyvenimo nuotraukomis, piešiniais ir kt.)	Pratybų knygelės; ūgio matuoklė; aplankai (darbeliams sudėti); kalendoriai (stalo, sienos, proginiai) ir pan.
2. Bendro naudojimo priemonės	Popierinės kortelės vardui, užrašams; žaislai vaikams džiuginti (žaidimui su muilo, vandens burbulais, balionai); Lietuvos ir regiono žemėlapiai; Lietuvos Respublikos vėliava (maža); gaublys, saugaus eismo ir elgesio kortelės, knygelės, paveikslėliai, dėlionės, stalo žaidimai, nuotaičių kortelės; siužetiniai žaislai (lėlės, vežimėliai, baldai, indeliai, drabužiai, įvairių profesijų atributai; automobiliai, buties ir kt. daiktai; žaidimai poromis, keliese (domino, loto); atsipalaidavimo žaislai (minkšti žaislai, kamuoliukai spaudymui rankomis; priemonės šviesos ir šešėlių žaismui; veidrodžiai; raminančios, aktyvinančios ir kt. muzikos įrašai ir kt.	Švenčių atributika (popierinės girliandos, širdelės, kaukės, žaislai eglutei, konfeti ir kt.); pasaulio žemėlapis, įvairūs vietovių, kelionių ir kt. žemėlapiai; Lietuvos Respublikos herbas, gimtojo miesto herbas; socialinio turinio vaikiškos knygos, žurnalai; interesų, talentų kortelės, paveikslėliai; poelgio-pasekmės paveikslėliai arba kartoninės dėlionės; siužetiniai ir minkšti žaislai, daiktų modeliai; žaislai, skirti žaidimui poromis (šachmatai, šaškės), keliese (įvairūs stalo žaidimai); žaislai-galvosūkių; statybinės detalės su sraigtais ir veržlėmis (medinės, plastmasinės, metalinės ir kt.), kaladėlės (Duplo, Lego ir kt.), teminiai jų rinkiniai, konstruktoriai, mozaikos, medinės, plastmasinės, kartoninės dėlionės (Puzzle ir kt.); širmelės, užtiesalai, dėžės, krepšiai, pagalvėlės, kilimėliai; vaikiška bižuterija (karoliai, segės, dirželiai), rūbai, skraistės ir kt., skirti persirenginėjimui, „puošimuisi“; kompiuteriniai žaislai, skatinantys vaiką išbandyti naują ir kt.

Priemonės komunikavimo kompetencijai

Priemonių grupės	Pagrindinės ugdymo priemonės	Papildomos ugdymo priemonės
1. Individualaus naudojimo priemonės	Popierius (kortelės, juostelės, lapeliai); asmeninė knygelė; rašikliai, pieštukai; popieriniai lipdukai (įvairaus dydžio kortelės); atvirukai, vokai, laiškų rašymo lapeliai ir kt.	Atskiri pratybų lapai, įvairių užduočių vaikui rinkinys; lipdukai-raidynai, skaitmenys; knygelės asmeniniam raidynėliui, žodynėliui sudaryti ir pan.
2. Bendro naudojimo priemonės	Knygos vaikams (knygelės, žurnalai, vaikiškos enciklopedijos, dailės albumai ir kt.); raidynai; žodžių kortelės, juostelės; stalo žaidimai su raidėmis, užrašais skirti kalbai ugdyti; kubeliai, automobiliai ir kt. su užrašais; pasakų, muzikos įrašai (kompaktiniai diskai, garso kasetės) ir kt.	Žaislinės knygelės vaikams (su iškirptais langeliais, perspektyviniu vaizdu, turinčios vaizdo ir garso efektų); pasakų veikėjų siluetai, figūrėlės; skirtukai, žymekliai knygoms; simboliniai lipdukai; receptų knygos, telefonų knygos vaikų žaidimams; spausdinimo mašinėlė, kompiuteris, kompiuterinės programos (pvz., programos, padedančios vaikui suvokti, kas yra šviesa, programos, skatinančios vaikus kurti muziką, modeliuoti daiktus, bandyti rašyti ir kt.)

Priemonės sveikatos saugojimo kompetencijai

Priemonių grupės	Pagrindinės ugdymo priemonės	Papildomos ugdymo priemonės
1. Individualaus naudojimo priemonės	Servetėlės, rankšluosčiai, dantų šepetėlis, pasta.	Pirštų, delnų, pėdų atspaudų darymo medžiagos (dažai, molis, smėlis ir kt.)
2. Bendro naudojimo priemonės	Higienos reikmenys (muilas); kaspiniai, skarelės, skraistės šokiui; lankai, šokdynės, virvutės, kamuoliai, kėgliai, badmintonas; treniruokliai (batutas ir kt.); šiurkštūs, gruoblėti kilimėliai; sūpuoklės, sienelės, kopėčios, laipiojimo virvės, gimnastikos suoleliai, čiužiniai; priemonės estafetėms, kliūtims; audeklo atraižos, elastingas popierius, rupus žvyras, nugludinti akmenėliai; paspirtukai; rogutės ir kt.	Kūno dažai; paveikslėliai, knygelės, dėlionės, loto augimo ir sveikatos temomis; vaikams pritaikyti indai ir stalo įrankiai, buities technika, skirta maistui ruošti; priemonės varstymui, segiojimui, raišiojimui; įvairios spynos, užraktai ir raktai; kabliukai; užsklandos; kamuoliai, skirti šokuoti, suptis; supamieji žaislai; grūdinimosi priemonės (indai vandeniui ir kt.); riedantys žaislai (karučiai, automobiliai, traukiniai ir kt.) ir pan.

Priemonės meninei kompetencijai

Priemonių grupės	Pagrindinės ugdymo priemonės	Papildomos ugdymo priemonės
1. Individualaus naudojimo priemonės	Piešimo popierius; pieštukai, akvarelė, guašas, pirštų ir kt. dažai, teptukai ir kt.	Piešimo sąsiuvinis; spalvoto popieriaus rinkinys; guašas, žirklys ir kt.
2. Bendro naudojimo priemonės	Priemonės tapymui, piešimui, lipdymui, kūrybiniams darbams (įvairūs dažai: guašas, akvarelė, kreidelės, pastelė; klijai; balta ir spalvota kreida; pilki ir spalvoti pieštukai; įvairaus dydžio, pločio, storio teptukai; žirklys, kanceliariniai peiliukai, pagaliukai ir kt.); priemonės darbo vietai uždengti; apranga darbui su dažais; širmelė ir kita įranga teatrui; pirštukų lėlės, lėlės marionetės, lėlės ant lazdelių ir kt.; apranga ir vaidybos atributika vaikams (skraistės, skrybėlės, bižuterija, karūnos ir kt.); muzikos instrumentai (molinukai, akmenukai, lazdelės, metalofonai, smuikas, išilginė fleita, kanklės, akordeonas, ritminiai mušamieji instrumentai (perkusija) ar savos gamybos instrumentai); muzikos centras arba garso grotuvas, būtiniausi įrašai (populiari, klasikinė, liaudies, vaikų ir kt. muzika); muzikos ženklų rinkiniai muzikos raštui (penklinių, natų, pauzių ženklai) ir kt.	Priemonės tapymui, grafiniams, taikomosios dailės darbams (kempinės, voleliai; tušas, plunksna; adatos, vašelis, siūlai); štam pavimo, antspaudavimo priemonės, formelės; molbertai; muzikinės dėžutės, muzikiniai žaislai ir pan.

Priemonės pažinimo kompetencijai

Priemonių grupės	Pagrindinės ugdymo priemonės	Papildomos ugdymo priemonės
1. Bendro naudojimo priemonės	<p>Vandenį geriantis popierius, vaškas, parafinas; žvakės; rašomoji lenta; lentynėlės, spintutės, dėžės, krepšiai žaislams, medžiagoms ir priemonėms; informaciniai leidiniai (knygos, plakatai, enciklopedijos, stalo žaidimai ir kt.); gyvūnų, augalų, gamtovaizdžių ir gamtos paminklų nuotraukos; skaičių, formų, dydžių, spalvų kortelės; priešingybių, priežasties-pasekmės, nuoseklumo, dalies ir visumos paveikslėliai, kortelės; smėlis, akmenukai, vanduo, gamtinė medžiaga; didinamieji stiklai, indai ir priemonės eksperimentavimui (mėgintuvėliai, piltuvėliai, vamzdžiai, matuokliai, pipetės, kempinės, vandenį sugeriančios medžiagos, indai bei priemonės žaidimui su smėliu ir vandeniu, muilo burbulai, žaislinės plunksnos ir kt.); laikrodis, kompasas, termometrai (vandens, oro, kūno šilumos), statoskopas, įvairios ilgio matavimo priemonės, svirtinės svarstyklės; skaičiavimo pagaliukai, skaičiuotuvai, specialios didaktinės skaičiavimo priemonės; erdvinės ir plokštuminės geometrinės figūros; pinigų pavyzdžiai; žaislai tapatinimui, grupavimui, rūšiavimui, serijų dėliojimui; išardomieji ir sudedamieji žaislai, daiktų modeliai; aitvarai (popieriniai, plastmasiniai, medžiaginiai ir kt.) ir pan.</p>	<p>Flanelinė lenta, kilnojamoji magnetinė lenta (su muzikiniais priedais); puodeliai, laistytuvai gėlėms, gėlių žemė; žmonių buities, profesijų atributai: įrankiai, rakandai (sodo įrankiai, namų tvarkymo priemonės, meistravimo įrankiai ir priemonės); tikra buitinė technika: radijo aparatai, fotoaparatai, telefonai, žibintuvėliai; techniniai žaislai (žybsintys, pypsintys; prisukami, inerciniai, elektriniai, t.y. su elementais); vėjo, vandens malūnai, parašiutai; galvosūkių, labirintų; gamtos garsų įrašai, filmuota medžiaga; magnetai ir pan.</p>

5. UGDYMO TURINYS

Ugdymo turinys modeliuojamas apimant visų vaikui reikalingų kompetencijų ugdymą:

Socialinė kompetencija apima vaikų savęs ir aplinkos suvokimą, savo ir kitų žmonių emocijų, jausmų, elgesio ypatumų pažinimą ir išraišką, savarankiškumo skatinimą, savikontrolės įgūdžių, atjautos, tolerancijos ugdymą, susijusi gyvenimo su socialine aplinka ir gamta jausmo skatinimą, meilės gamtai ugdymą. Kompetencija apima šias vaiko pasiekimų sritis: Savivoka ir savigarba (5 sritis), Emocijų suvokimas ir raiška (3 sritis), Savireguliacija ir savikontrolė (4 sritis), Santykiai su suaugusiaisiais (6 sritis), Santykiai su bendraamžiais (7 sritis), Iniciatyvumas ir atkaklumas (14 sritis), Problemų sprendimas (16 sritis).

Sveikatos saugojimo kompetencija apima vaikų sveikatos saugojimą ir stiprinimą, sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymą, judėjimo poreikio tenkinimą. Kompetencija apima šias vaiko pasiekimų sritis: Fizinis aktyvumas (2 sritis), Kasdienio gyvenimo įgūdžiai (1 sritis).

Pažinimo kompetencija apima domėjimąsi viskuo, kas supa vaiką: gamta, jos reiškiniais, žmonėmis jų jausmais, darbu, kūryba, daiktais, technika, įvairia veikla ir pan.. Ugdyti vaikų saviraišką, mąstymo pradmenis, skatinti poreikį tyrinėti ir atrasti, keisti, kurti, siekiant užbaigti iki galo pradėtą darbą ar sumanymą. Kompetencija apima šias vaiko pasiekimų sritis: Mokėjimas mokytis (18 sritis), Tyrinėjimas (15 sritis), Aplinkos pažinimas (10 sritis), Skaičiavimas ir matavimas (11 sritis).

Kalbos ir komunikavimo kompetencija apima kalbėjimo ir bendravimo su vaikais ir suaugusiais skatinimą, aktyviojo ir pasyviojo žodyno turtinimą ugdant pasakojimo įgūdžius ir gebėjimą klausyti, meilės gimtajai kalbai ugdymą, vaikų literatūros kūrinių pažinimą. Kompetencija apima šias vaiko pasiekimų sritis: Sakytinė kalba (8 sritis), Rašytinės kalba (9 sritis).

Meninė kompetencija apima įvairių meno šakų raiškos priemonių pažinimą, gebėjimo reikšti savo nuotaiką, jausmus, mintis bei santykį su pasauliu įvairiomis meninės raiškos priemonėmis ugdymą, saviraiškos, kūrybiškumo skatinimą, kalendorinių švenčių ir liaudies papročių pažinimą. Kompetencija apima šias vaiko pasiekimų sritis: : Kūrybiškumas (17 sritis), Meninė raiška (12 sritis), Estetinis suvokimas (13 sritis).

6. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINIO IŠDĖSTYMAS

Atmintinos dienos. Popietės. Renginiai. Parodos. Akcijos. Išvykos.

- Rugsėjo 1-oji - Mokslo ir žinių diena.
- Spalio 20 – oji - Rudens derliaus šventė.
- Gruodžio 22 –oji – Karnavalas ”Žiemos stebuklai“
- Sausio 12 –oji – Popietė „Mano Lietuva“
- Vasario 13 – 17 – oji sveikatinimo akcija „Augu sveikas ir stiprus“
- Kovo 10 –oji – paroda „Gimtinės spalvos“
- Balandžio 24 – oji- „Vaikų Velykėlės“
- Gegužės 19 – oji – „Šeimos šventė“
- Gegužės 31 – oji – išvyka į „Zoo parką“.

Rugsėjis

Mažais žingsneliais vaikai iš įvairių šeimų, skirtingų poreikių, turinčių skirtingus gebėjimus ir galias, žengia didelio savarankiškumo link. Noras pajauti žaidimo malonumą jungia vaikus į grupę – žaisdami kuriami planai, kyla ginčai, ieškoma kompromisų, kuriamos taisyklės. Taip mokomasi bendrauti ir bendradarbiauti.

Tikslas. Susipažinti su grupės, darželio patalpomis, jose esančiais daiktais, grupės draugais, darbuotojais, lauko aplinka.

Uždaviniai:

- Sėkminga adaptacija naujoje aplinkoje, laikytis sutartų taisyklių, tvarkos.
- Kurti šiltą mikroklimatą grupėje, bandyti spręsti išskylančias santykių problemas, mandagiai bendrauti ir bendradarbiauti tarpusavyje, padėti draugui.
- Kūrybingai naudoti grupėje esančius daiktus, žaislus ir įvairias priemones.
- Pratintis klausti - be įtampos, ieškoti informacijos.
- Laikytis dienos režimo.
- Sužinoti apie pavojus aplinkoje, pratintis veikti drauge – grupėje.

Siūlomos temos			
Nuo 3 metų iki 6 metų			
„Labas, mokykla!“ „Mano pasaulis“ „Aš, mano šeima ir draugai“ „Aš pasaulyje ne vienas ...“ „Aš ir mano draugai grupėje“ „Žaislų pasaulyje“ „Esu nepaprastas ir įdomus“ „Daiktai aplink mane“ „Mano grupės taisyklės“ „Pavojai aplink mus“ „Mes mergytės ir berniukai“ „Rudens dirbtuvėje“ „Mažos rankytės daug darbelių padaro“ „Po kopūsto lapu“			
Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas			
Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	Pratintis būti su bendraamžiais ir suaugusiais be namiškių, tinkamai elgtis, emocionaliai prisitaikyti, būti veikliu, aktyviu, draugišku, savitu, jaustis saugiai. Pratintis laisvai naudotis grupėje esančiais žaislais, atnešti iš namų savo mėgstamą žaislą, dalintis su draugais,	Kurti grupės tradicijas, elgesio grupėje ir tarpusavio bendravimo taisykles. Ugdyti pagarbos, tolerancijos aplinkiniams jausmą. Susipažinti su mokyklos patalpomis, darbuotojais. Pavadinti į grupę atsineštą žaislą, pristatyti jį draugams. Ugdyti mandagaus elgesio įgūdžius tarpusavio bendravime,	Prisiminti grupės tradicijas, elgesio grupėje taisykles. Skatinti draugišką tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą. Įsijausti į personažo vaidmenį, „atgaivinti“ savo mėgstamus žaislus, bendrauti su jais kaip su gyvais. Orientuotis veiklos kampelio erdvėje, tinkamai pasirinkti vietą žaidimui su žaislais. Mėgautis persirengimu,

<p>Pažinimo</p>	<p>mokytis paprašyti ir pasiūlyti kitam, džiaugtis ir tausoti. Gilinti supratimą apie bendruomenę ir žmonių ryšius jame, žinoti kaip galima susidraugauti. Skirti savo, mamos ar tėčio daiktus, kitų vaikų ir bendrus grupės daiktus. Mokėti jais modeliuoti.</p> <p>Susipažinti su grupe, draugais, auklėtojoms, darželiu, sužinoti elgesio taisykles ir jų laikytis. Skirti dėmesį laiko suvokimui (po vasaros ateina ruduo), para ir jos dalys. Tyrinėti, rūšiuoti, išskirti, atrinkti, grupuoti žaislus, trumpai apibūdinant, pavaizduojant judesiu, mimika, garsu, žodžiu...Suvokti regimuosius (spalva, dydis, forma ir t.t.) ir erdvinius (kur?, kame?, aukštai, žemai ir t.t.)santykius. Gilinti supratimą apie šeimą ir jos svarbą žmogui, apie draugus (kiemo, grupės) ir elgesį su jais, apie žmonių išorinį ir vidinį pasaulį. Žodžių aukštas-žemas, mažas-didelis, senas-jaunas, ir kt. vartojimas. Veikiant atpažinti ir pavadinti daiktus, suskirstyti į mamos , tėčio, savo paties ir bendrus. Nusakyti vietą kur: grupėje ar namie?</p>	<p>dalijantis žaislais. Džiaugtis jais, juos saugoti, tausoti Suprasti, kad šeimoje esame svarbūs, mylimi, gerbiami. Ugdyti pagarbą ir meilę artimiesiems. Prisiminti šeimos šventes, tradicijas. Teisingai pavadinti šeimos narius, gimines (atsižvelgiant į tautos tradicijas).</p> <p>Stebėti artimiausioje aplinkoje esančius žmones, pajusti jų nuotaikas, pokyčius po vasaros. Prisiminti grupėje esančius daiktus, žaislus, atrasti pokyčius, naujoves. Susipažinti su žaislų savybėmis, grupuoti juos pagal nurodytą pedagogo savybę (mediniai, plastmasiniai ir pan.), pajusti jų nuotaiką. Lavinti skaičiavimo įgūdžius. Žaidžiant vaidmeninius žaidimus, mokytis bendrauti tarpusavyje. Aiškintis ir suprasti tėvelių rūpinimąsi šeimos gerove, jų darbus namuose, profesijas, laisvalaikio organizavimą šeimai. Pajusti atsakomybę žinoti ir atlikti savo pareigas, darbus.</p>	<p>išoriniu pasikeitimu įsijausti į šeimos narių ir draugų vaidmenį. Atkurti būdingą kūno pozą, eiseną, mimiką, balso toną.</p> <p>Atkreipti dėmesį į pokyčius grupėje, kaip pasikeitė draugai. Prisiminti mokyklos adresą, pavadinimą, grupės pavadinimą. Pajusti istorijos tėkmę, techninių sprendimų tobulėjimą. Prisiminti, kokie žaislai buvo mūsų tėvelių, o su kokiais vaikais žaidžia dabar. Vartyti šeimos albumus. Atkreipti dėmesį į šeimos narių darbus, profesijas. Papasakoti , kuo užsiima šeimos nariai.</p>
------------------------	--	---	--

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>Skatinti vaikus dalyvauti pokalbyje apie grupę. Aktyvinti vaikų bendravimą su darbuotojais ir bendraamžiais. Turtinti aktyvųjį ir pasyvųjį žodyną įstaigos darbuotojų profesijų pavadinimais. Žaidžiant žaidimus apie mokyklą, skatinti vaikus įsiklausyti į tekstą ir judesiais išreikšti jo turinį, pagal gebėjimus kartoti teksto žodžius. Stebėti grupės aplinką, pavadinti žinomus žaislus. Skatinti žaidžiant tarpusavyje kalbėtis, džiaugtis žaislais, padrašinant pasyvius vaikus.</p>	<p>Pokalbio metu supažindinti su grupėje esančiais daiktais, žaislais, skatinant taisyklingai juos pavadinti, plėsti sąvokas „žaislai, indai ir pan. Kalbant apie įstaigos darbuotojų profesijas, įtvirtinti ir kalboje vartoti daiktavardžius su priesagomis- ėjas, -ėja. Žaidybinėse situacijose su grupės žaislais skatinti vaiko norą bendrauti su bendraamžiais, grupės ir įstaigos ugdytojais. Apibūdinti su grupėje esančius žaislus, aptarti, kokius žaidimus galima žaisti su pasirinktais žaislais. Pedagogui bendraujant su vaikais, klausytis jų kalbos, tirti aktyvųjį ir pasyvųjį žodyną, gramatinės kalbos sandarą ir rišlios kalbos lygį.</p>	<p>Įtvirtinti ir plėsti sąvokas „žaislas“, „indai“, „įstaigos darbuotojų profesijos“, taisyklingai juos įvardinti (pritaikyti priesagas –ėjas, -ėja). Apibūdinti įstaigos darbuotojų atliekamus darbus, ugdyti jiems pagarbą, dėkingumą. Skatinti taisyklingai tarti daugiaskiemenių žodžius. Turtinti žodyną žodžiais, susijusiais su žaislais, žaidimais. Skatinti vaikų tarpusavyo bendravimą, pasakojant apie savo žaislus. Į pateiktus klausimus atsakinėti išplėstiniais sudėtiniais sakiniais, derinant žodžių galūnes.</p>
<p>Sveikatos saugojimo ir stiprinimo</p>	<p>Žaidžiant žaidimus pratintis laisvai judėti erdvėje, nesusidurti su grupės draugais. Įsitikinti, kaip galima judėti (pralįsti, perlįpti kliūtį, nušokti nuo paaukštinimo. Ugdyti asmeninės higienos įgūdžius. Imituoti žaisliukus kūno poza, gestu įsitikinant, kaip žaisliukas gali šokinėti, judėti; veikiant kartu su juo atrasti įvairius judėjimo būdus, kryptį, tempą. Ridenti sviedinį pro vartus vienas kitam, mesti pirmyn ir bėgti jo pasiimti. Ritantis su draugu išbandyti, kaip</p>	<p>Leisti vaikams savarankiškai veikti su pasirinktomis priemonėmis, saugoti nuo netinkamo elgesio vienas kito atžvilgiu. Patirti judėjimo džiaugsmą, geriau suvokti save, savo kūno judėjimo galimybes. Avalynės svarba kasdieniniame gyvenime. Atlikti veiksmus su pasirinktais žaislais- bėgioti, skraidyti, ridenti, mėtyti, įsijausti į atliekamą vaidmenį ir pasirinktus žaislus. Atlikti išraiškingai nesudėtingus gyvūnelių judesius, į veiklą įtraukiant įvairius</p>	<p>Aktyviai judėti, įsijausti į žaidimus, žaisti linksmi, gyvai, netrukdyti draugams. Atlikti aktyvius veiksmus su pasirinktomis priemonėmis, improvizaciniai žaidimai. Vaikams siūloma pavaizduoti savo mėgstamų gyvūnelių – žaisliukų judesius. Pašokti su jais pagal linksmą muziką. Mėgdžioti kitų judesius. Stebėti savo ir kitų judesius veidrodyje, kontroliuoti savo laikyseną. Mokyti įvairiai judėti susikibus poromis, suktis rateliu, atlikti pralindimo pratimus, tobulinti viso</p>

	<p>gali judėti visas kūnas. Nuosekliai laikytis vaiko dienos ritmo. Skirti savo asmeninius higienos reikmenis, jais naudotis pagal paskirtį.</p>	<p>kvėpavimo pratimus. Žaidžiant, sportuojant, pajusti džiugią nuotaiką, bendravimo malonumą. Sugalvoti kuo įvairesnių pasisveikinimų. Įvairiais veiksmiais, judesiais vaizduoti, imituoti, pamėgdžioti suaugusius, draugus, pamėgdžioti jų elgesį, pomėgius, eiseną ir pan. Naudojant įvairią techniką išreikšti vasaros įspūdžius.</p>	<p>kūno judesių koordinaciją. Bendravimo ir bendradarbiavimo pratimai. (kas greitesnis?, kas stipresnis? Ir pan.).Kartu su grupės draugais atlikti nesunkius pratimus lauke.</p>
<p>Meninė</p>	<p>Lavinti meninę saviraišką piešiant, deklamuojant, vaidinant, aplikuojant. Pajusti bendrumo ir asmeninio reikšmingumo jausmą, saviraiškos džiaugsmą. Bandyti išreikšti save dainuojant, išsiklausyti, kaip įvairiai skamba dainuojami vardai žaidžiant susipažinimo žaidimus. Bandyti teptuko ir guašo, plastilino, sauso ir šlapio molio ir kt. galimybes. Šokti su mėgstamais žaisliukais, dainuojant jiems lopšines. Tyrinėti įvairias piešimo, tapymo galimybes ant popieriaus, stiklo, asfalto, šaligatvio plytelių ir kt. Išmėginti įvairias tūrines medžiagas (molis, plastilinas ir kt.). Mokyti žaisti ratelius.</p>	<p>Pajusti džiugią nuotaiką ir bendravimo jausmą žaidžiant žaidimus, grojant muzikos instrumentais. Suvokti, jog muzika gali padėti „pasakyti“ kitam apie save, savo nuotaiką, jausmus. Laisvai pasirinkant menines priemones, vaizduoti savo žaislus (piešti, lipdyti, aplikuoti ir kt.)išmokyti dainelių apie žaisliukus. Groti barškučiais linksmas melodijas. Pavaizduoti savo šeimą, laisvai pasirenkant techniką. Pasirinkus muzikos instrumentą, ritmiškai pritarti imitaciniam grojimui, lavinti kūrybinę vaizduotę žaidžiant muzikinius žaidimus.</p>	<p>Naudojant įvairią techniką pasigaminti simbolių grupės aplinkos dekoravimui. Įsijungti į muzikinę veiklą dainuojant, grojant, žaidžiant, kuriant melodiją savo vardui. Naudojant įvairią techniką, pasigaminti žaislų grupės kampelių papildymui. Atlikti kūrybinę improvizaciją. Skambant skirtingo pobūdžio muzikai, kūno judesiais pavaizduoti žaisliukus. Naudojant įvairią techniką, piešti šeimos narių portretus. Atrasti naujas kūno dalis, praturtinti veidus detalėmis. Mokyti pavaizduoti žmogų judesyje. Inscenizuoti pasirinktą lietuvių liaudies dainą, sukuriant imitacinius judesius.</p>

Spalis

Ruduo – sodo darbų ir derliaus metas. Gamtos gėrybių gausu ir miške. Sveika ir skanu valgyti vaisius, daržoves ir miško uogas, juk šiose gėrybėse tiek daug visų randamų vitaminų, kurie padeda vaikams augti sveikesniems, stipresniems.

Tikslas. Gilinti žinias apie spalvingiausią ir dosnų gėrybėmis metų laiką – rudenį.

Uždaviniai.

- Suvokti metų laikų kaitą.
- Sužinoti apie rudens gėrybių naudą sveikatai, pažinti jų įvairovę.
- Inicijuoti sveiką mitybą propaguojančią veiklą su vaikais, jų tėveliais.

Siūlomos temos			
Nuo 3 metų iki 6 metų			
<ul style="list-style-type: none"> • „Kelionė rudenėlio takučiu“ • „Rudenėlio spalvos“ • „Vitaminų puota“ • „Gero elgesio ABC“ • „Rudes spalvų paletė“ • „Duonelės kelias“ • „Aš myliu katytę, šuniuką, o tu?“ • „Rudeninė Lašiuko kelionė“ • „Daržo ir sodo dovanos“ • „Fui ir Fe nuotykių“ (apie bakterijas) • „Miško takeliu“ 			
Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas			
Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	<p>Pratintis pagarbiai elgtis su duona, susikaupti valgant ją, žinoti jos vietą kalendorinėse ar šeimos šventėse.</p> <p>Žinoti kokios sąlygos reikalingos daržovių auginimui, kaip žmogus gali padėti augti ir koku elgesiu gali joms pakenkti.</p> <p>Suprasti, kad sodas- lietuvių sodybos dalis. Sodo nauda ir vieta dvasiniame žmogaus gyvenime.</p> <p>Medis- pagalbininkas buityje, atgaiva žmogui. Medžio gydomosios savybės.</p> <p>Suprasti žmogaus ryšį su gamta, kaupti gyvenimišką patirtį.</p>	<p>Ugdyti pagarbą, dėkingumą žmonėms, auginantiems duoną. Prisiminti duonos gimimo kelią. Palyginti, kaip šis procesas vyko senovėje ir kaip vyksta dabar.</p> <p>Prisiminti duonos reikšmingumą lietuvių liaudies papročiuose ir tradicijose.</p>	<p>Išsiaiškinti duonos gamybos procesą. Prisiminti duonos svarbą žmogaus gyvenime, lietuvių liaudies papročiuose ir tradicijose. Ugdyti pagarbą duonai, mandagaus elgesio prie stalo įgūdžius. Skatinti vaikus pajusti pagarbą žmogaus darbui, pastangoms, kad darže išaugtų gausus daržovių derlius. Suvokti darbo svarbą žmogaus gyvenime.</p>

<p>Pažinimo</p>	<p>Padėti vaikui suvokti, kaip augalai prisitaiko prie žiemos sąlygų, išsaugoti gyvybę ir tęsti gyvenimą. (numeta lapus ir apmiršta). Supažindinti su įvairių javų grūdais, jų augimo sąlygomis. Sužinoti ilgą duonos kelią iki mūsų stalo. Jos svarbą mūsų organizmui, sveikatai. Žodžių turinčių praeities reikšmę (iš senų senovės, metai iš metų ir kt.) vartojimas. Metų laikų reikšmę (šią žiemą, šią vasarą, pernai, šiemet, žiemkentys ir pan.). Daržovių įvairovė, jų auginimas, nauda žmogui, gydomosios savybės. Sužinoti kas darže auga, kuo jos naudingos. Įvardinti žodžiais skonį, išvaizdą, kvapus, darbo veiksmus. Darbas – pagrindinė žmogaus gyvenimo raiška, būties, prasmės forma. Supažindinti su vaiskrūmiais ir vaismedžiais, uogų ir vaisių įvairove. Įvardinti jų spalvą, skonį, formą. Medžių ir krūmų įvairovė. Grybai, samanos, miško uogos, jų augimo sąlygos ir nauda žmogui. Žodžių lapuotis, spygliuotis naudojimas kalboje. Pastebėti pasikeitimus gamtoje, gerėtis spalvingu medžio apdaru, įsidėmėti spalvas ir atspalvius. Būti gamtoje ir stengtis visais pojūčiais pajusti ją. Apžiūrėti, rūšiuoti įvairių medžių lapus,</p>	<p>Ugdyti meilę gamtai, išauginančiai tokią augalų įvairovę. Skatinti globoti įvairius augalus: ne tik naudingus žmogui, bet ir puošiančius aplinką. Prisiminti, kokias dovanas randame sode, džiaugtis jų gausa, įvairove. Suvokti sodo ir jo teikiamos naudos svarbą lietuvių kultūroje per lietuvių tautosakos kūrinius. Pajusti miško nuotaiką, sukuriant miško įvaizdį grupėje, kitoje įstaigos vietoje. Stengtis pajusti didingumo, paslaptinio jausmą. Stebėti pokyčius gamtoje įsijaučiant į spalvų įvairovės sukeltą nuotaiką, mokytis išsakyti savo jausmus žodžiais, gestais, mimika. Supažindinti su įvairiomis duonos, pyragų rūšimis. Prisiminti įvairių javų rūšis ir iš kokių grūdų, kokie gaminiai kepami. Duonos reikšmė žmogaus gyvenime. Įvardinti daržoves, aptarti jų spalvą, formą, dydį, skonį. Rūšiuoti daržoves, skaičiuoti, lyginti (pagal spalvą, skonį ir pan). Ugdyti sveikos mitybos įgūdžius, skatinant vartoti kuo daugiau daržovių. Išsiaiškinti, kokie vaisiai auga mūsų krašte, o kokie šiltuose kraštuose. Rūšiuoti sode augančius vaisius pagal pasirinktas savybes (formą, spalvą, skonį, dydį ir pan.). Stebėti artimiausioje aplinkoje augančius medžius, aptarti, kurie jų galėtų augti miške. Prisiminti miško spalvų, garsų, augmenijos</p>	<p>Pratintis teisingai įvardinti vaisių skonį, išvaizdą, kvapus, darbo, atliekamo sode, veiksmus. Skatinti vaikus pajusti slėpiningą miško gyvenimą, pajusti pagarbą medžiui, jo teikiamai naudai. Siūlyti vaikams pastebėti spalvas visur: gatvėje, gamtoje. Tegul jie pamato spalvų ir atspalvių gamą, jų derinius, kontrastus, tegul džiaugiasi subtiliais gamtos spalvų deriniais.</p>
------------------------	---	---	---

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>vaisius, sėklas ir bandyti suvokti metų laikų kaitą, bei augalų gyvybės ratą nuo sėklos dygimo iki vaisiaus subrandinimo, nuo pumpuro skleidimosi iki lapų kritimo.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: alkanas, ant, bandelė, imti, kepti, tešla, valgyti, kepalėlis ir kt. skatinti vaikus klausytis pasakojimo, atsakyti į klausimus įvardijant veikėjus ir jų atliktus veiksmus. Skatinti vaikus kalbant plėsti sakinius, įvardijant kelis atliekamus veiksmus. Turtinti žodyną žodžiais: agurkas,</p>	<p>įvairovę ir darną. Lyginti, tyrinėti, matuoti, skaičiuoti su mišku susijusią gamtinę medžiagą. Stebėti medžių lapus, suvokiant jų įvairovę, apibūdinant formas, spalvas. Mokyti įvardinti kuo daugiau atspalvių. Rūšiuoti spalvas į šiltas, šaltas, ryškias, pastelines ir pan. Įtvirtinti augalų gyvybės rato ypatumus. Įvairių augalų panašumus ir skirtumus.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais: javai, rugiai, kviečiai, pjauti, duonos riekelė, pluta, minkštas, pyragas, kombainas, malūnas ir kt. pokalbio metu skatinti vaikus atsekti duonos gaminimo kelią, vartoti malonius žodžius: duonelė, duona maitintoja ir kt. Apibūdinamojo pasakojimo metu į klausimus skatinti atsakinėti vientisiniu išplėstiniu sakiniu su</p>	<p>Vartyti knygeles su darbo įrankių veiksmų iliustracijomis. Lyginti, aiškintis ir suprasti jų paskirtį bei veiksmo būdą, sudaryti jų panaudojimo seką, orientuojantis į rugio kelią nuo grūdo iki duonos. Įsitikinti, kad žmogaus sumanyti maisto ruošimo būdai (virimas, kepimas), pakeičia daržovių skonį, išvaizdą ir kitas savybes. Sekant pasakas ar istorijas, nuolat prisiminti vaisių skonį ir kvapą, spalvą, dydį, formą. Surūšiuoti daiktus pagal tai, iš ko jie pagaminti. Dėlioti, lyginti, skaičiuoti, matuoti. Atkreipti dėmesį į spalvas ir atspalvius, formas, dydžius, jų panašumus ir skirtumus. Atkreipti dėmesį kokių spalvų daugiausia būna rudenį</p> <p>Turtinti žodyną patarlėmis, priežodžiais, mįslėmis, rečiau vartojamais žodžiais: javai, malūnas, kombainas, maišai, rėtis ir kt. skatinti vaikus prisiminti jau turimas žinias ir pratęsti pedagogo pasakojimą taisyklingais žodžių junginiais. Įtvirtinti duonos, pyrago gaminių taisyklingus</p>
--------------------------------------	---	---	---

	<p>apvalus, augti, bulvė, daržas, daržovės, didelės, mažos ir pan. Apžiūrint daržoves, aptarti jų formą, dydį, spalvą, skonį, lyginti kiekius. Skatinti kalbėti 3-4 žodžių sakiniiais, atsakyti į klausimus: ką darau?, ką darai?, kiek?, kodėl? Kalbant taisyklingai vartoti žodžius, derinti galūnes. Turtinti ir aktyvinti žodyną žodžiais: sodas, obelis, slyva, kriaušė, spalva, dydis, forma, vaisiai, nokti, prinokęs ir kt. Kalbant taisyklingai derinti vienaskaitos ir daugiskaitos daiktavardžius bei būdvardžius. 2-3 žodžių sakiniiais atsakyti į klausimus: kuo skiriasi?, kuo panašūs?, kada?, kiek?, kur? Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: ant, arti, augti, aukštai, dygti, medžių ir jų vaisių pavadinimais. Klausantis miško garsų įrašų, skatinti vaikus juos pamėgdžioti. Skatinti vaikus paskoti savo išpūdžius apie mišką, įtvirtinti savaitės temos žodžius, naudojant juos kalboje. Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: arti, aukštai, čėža, dabar, lyti, plikas, rudenėlis, medis be lapų, pilkas medis ir kt. Bendraujant stebėti lapus, aptarti jų spalvą, dydį, formą. Lavinti klausos dėmesį, klausytis medžių šlamėjimo, sausų lapų čėžėjimo ir kt. stebėti</p>	<p>pažyminiu ir papildiniu. Plėsti sąvoką „daržovės“ daržovių pavadinimais, požymių įvardijimu pagal dydį, spalvą, skonį ir pan. Skirti aplinkos ir kalbos garsus. Tikslinti sąvoką „garsas“, mokyti išgirsti garsą „a“ tariamuose žodžiuose. Skatinti vaikus kalbėti atsakant į klausimus: kas tai?, koks?, ką darome?, ką rauname?, vientisiniu išplėstiniu sakiniu. Plėsti sąvoką „vaisiai“. Turtinti žodyną mūsų krašto vaisių pavadinimais, mokantis apibūdinti juos pagal dydį, formą, spalvą, skonį. Pokalbio apie sodą metu skatinti vaikus atsakyti į klausimus: kas tai?, koks?, kokia?, kokie?, kokios?, vientisiniu išplėstiniu sakiniu. Derinti daiktavardžių ir būdvardžių skaičių ir linksnį. Skatinti vaikus įsidėmėti augalus, kvapus, garsus, išpūdžius įvardinti, apibūdinti žodžiais, žodžių junginiais. Pokalbio metu lavinti dialoginę kalbą, atsakant į klausimus: koks?, kokia?, kokie?, išplėstiniu sakiniu. Klausantis greitakalbių, mįslių, skatinti vaikus išmokti jas mintinai. Turtinti žodyną žodžiais reiškiančiais rudens požymius ir vaizdingais posakiais (geltonas ruduo, turtingas ruduo ir pan.). bendraujant skatinti vaikus pastebėti ir įsidėmėti rudens spalvas, orų permainas, augalų pokyčius, pajusti laiko tėkmę, metų laikų seką. Skatinti vaikus kalbėti</p>	<p>pavadinimus. Kalboje skatinti vartoti įvairių linksnių daiktavardžius, būdvardžius, veiksmažodžius. Sąvokos „daržovės“ tikslinimas ir plėtimas daržovių pavadinimais, jų požymiais, klasifikavimas pagal dydį, spalvą, formą, skonį. Plėsti žodyną veiksmažodžiais: rauna, kasa, renka, skina. Apibūdinant daržoves atsakinėti į klausimus išplėstiniu sakiniu su keliais veiksniais ir tariniais. Apibūdinamasis pasakojimas apie daržoves pagal pedagogo pateiktus klausimus. Tikslinti ir plėsti naujais žodžiais sąvoką „vaisiai“ savo ir kitų kraštų vaisių pavadinimais. Kalboje vartoti vyriškos ir moteriškos giminės vienaskaitos būdvardžius ir juos derinti su daiktavardžiais. Mokyti rišliai ir nuosekliai apibūdinti vaisius, atsakant į klausimus: kas tai?, koks?, kur auga?, kada prinoksta? Ir kt. Įtvirtinti sąvoką „miško gėrybės“, skatinti vartoti žodžius: kraitelė, pintinė, krepšelis, gėrybės, rūsys, statinė, raugti, džiovinti ir pan. Plėsti žodyną uogų, grybų pavadinimais. Skatinti vaikus kalboje vartoti kilmininko</p>
--	---	--	--

<p>Sveikatos saugojimo stiprinimo</p>	<p>ir</p> <p>paveikslus, įvardinti kito asmens atliekamus veiksmus.</p> <p>Imituoti „duonos kelią nuo grūdo iki stalo“ kuo įvairesniais judesiais. Žaisti judrius žaidimus. Ugdyti higieninius įgūdžius, įprotį plauti rankas prieš valgį, po valgio skalauti burną vandeniui. Atlikti įvairius pratimus su stilizuotomis ar tikromis daržovėmis (peržengti, apeiti, ridenti, eiti suoleliu ir pan.) Ugdyti mandagaus elgesio prie stalo įgūdžius. Atlikti įvairius pratimus su stilizuotais ar tikrais vaisiais (ropoti, rinkti, pernešti ir pan.). Mokyti sustoti į eilę, į ratą, į vorą, poromis, imituoti vėjo į krūvą supustytus lapus, lapus ant šakelių. Eiti ir bėgti pirštų galais, ant kulnų, keisti judėjimo</p>	<p>išplėstiniais sakiniais su keliais pažyminiais ir papildiniais.</p> <p>Naudojant įvairių sportinių inventorių, imituoti ūkininko darbus: kulti, malti, kepti ir t.t. žaidžiant įvairius žaidimus, sportuojant poromis padėti vaikams prisiminti duonos kelią nuo grūdo iki mūsų stalo. Imituoti įvairių daržovių augimą, skynimą. Tyrinėti ir suprasti, ar galima savo kūnu pavaizduoti daržoves. Aktyvioje veikloje sugretinti daržoves ir jas mėgstantį gyvūną. Vaizduojant vaisius, imituoti kritimą nušokant nuo įvairaus aukščio paaukštinimų (suolelio, kėdutės, gimnastikos sienelės) Įtvirtinti spalvų pažinimą, renkant įvairių spalvų daržoves. Laisvai judėti po salę įsitikinti, kad kūnas gali judėti skirtingu</p>	<p>linksnio daiktavardžius su prievieksmiu ir būdvardžius su priesaga –inis, bei esamojo ir būtojo laiko veiksmažodžius. Turtinti žodyną rudens požymių pavadinimais: atšalo oras, diena trumpėja, naktys ilgėja, lapai pagelto, krinta ir pan. Vaizdingais posakiais: auksinis ruduo, bobų vasara ir kt. Pokalbio metu skatinti vaikus kalboje vartoti kilmininko ir galininko linksnio daiktavardžius ir būdvardžius, kalbėti raiškiai, nuosekliai, išplėstiniais sakiniais.</p> <p>Sugalvoti kuo įvairesnių estafečių, kurios atspindėtų duonos kelią iki mūsų stalo. Ugdyti pagarbą sunkiam žmogaus, auginančio duoną, darbui. Lavinti mėtymo aukštyn ir į tolį judesius. Taisyklingai paimti ir išlaikyti rankose įvairios formos bei skirtingo dydžio sportinį inventorių, atsineštus daiktus. Skatinti pasitikėjimą savo jėgomis. Judėti sumažinta plokštumatakeliu vienas paskui kitą, keičiant judėjimo greitį. Pašokti vietoje, siekiant „sodo gėrybės“ rinkti vaisius ir dėti juos į pintines. Atliekant imitacinius pratimus, tobulinti</p>
--	--	---	---

<p>Meninė</p>	<p>kryptį, perlipti įvairias kliūtis. Mokyti judėti saugiai. Iš kėglių, dėžučių, kaladėlių sudėtame labirinte ieškoti jo įveikimo būdų: pralįsti pro kliūtis, jas peržengti, prašliaužti, apeiti. Žaisti žaidimus, ugdančius spalvų pažinimą.</p> <p>Piešti patirtus įspūdžius, lipdyti duonos ar pyrago gaminius ar kitaip išreikšti save. Klausyti atliekamos lietuvių liaudies muzikos. Mokyti dainuoti daineles su judesiais. Atrasti ir panaudoti natūralias gamtos sukurtas formas, dažus ir spalvas, pabandyti kurti rudens gėrybių kompozicijas. Žaisti muzikinius žaidimus apie daržoves. Inscenizuoti rusų liaudies pasaką „Ropė“. Atrasti vaisių ir uogų panaudojimo meninei veiklai galimybes. Pasigaminti barškučius iš įvairių vaisių sėklų ir groti jais, keičiant ritmą. Mokyti naujų dainelių. Medžiai lietuvių liaudies pasakose, poezijoje, mįslėse, dailėje. Piešti, aplikuoti ar kitaip išreikšti save meninėmis priemonėmis. Žaisti vaidybinius žaidimus. Klausyti muzikos, ją</p>	<p>tempu. Atlikti imitacinius pratimus panaudojant siužetą. Lavinti vaikų saviraišką. Atlikti imitacinius pratimus, atspindinčius rudens pokyčius (pučia vėjas, linguoja medžiai, krinta lapai ir pan.)</p> <p>Žaisti judriuosius žaidimus, lavinančius saviraišką, improvizaciją, spalvų pažinimą. Inscenizuoti laisvai pasirinktą literatūros kūrinį, susijusį su duonos gamyba. Išreikšti savo įspūdžius laisvai pasirinktomis priemonėmis. Mokyti lietuvių liaudies ratelių, imitacinių žaidimų skambant muzikai. Naudojant įvairias plastinių medžiagų technikas, gaminti daržovių muliažus. Gaminti kompozicijas iš gamtinės medžiagos, atrandant naujas komponavimo galimybes. Lavinti smulkiają motoriką žaidžiant muzikinius žaidimus. Išbandyti įvairias galimybes liejant ir maišant spalvas, atrandant naujus atspalvius, įvairių vaisių piešimui ir spalvinimui. Naudojant įvairias technikas, gaminti vaisių muliažus. Mokyti naujų dainelių, žaisti</p>	<p>lindimo, perlipimo, peršokimo per kliūtis judesius. Žaisti judriuosius žaidimus panaudojant miško gamtinę medžiagą. Kartu su vaikais eiti pasivaikščioti po „rudeni“. Atliekant imitacinius pratimus, vaizduoti rudens reiškinius, panaudojant kuo įvairesnę sportinę inventorių (spalvotas vėliavėles, kaspinus, kepuraites ir kt.) Žaisti siužetinius žaidimus.</p> <p>Eksperimentuoti su įvairiomis tūrinėmis medžiagomis: plastilinu, moliu, tešla iš miltų, druskos ir vandens. Žaisti muzikinius žaidimus. Groti pasirinktais muzikos instrumentais, pritariant muzikai. Panaudoti gamtos sukurtus dažus ir spalvas (dažyti burokėliu, morka, žaliais daržovių lapais). Kurti rudens gėrybių kompozicijas. Ugdyti orientaciją erdvėje, judesių koordinaciją, mokantis šokti. Jungiant punktyrines linijas, atpažinti vaisius. Juos spalvinti. Muzikos instrumentais atlikti smagią „Vaisių polką“, kurti melodijas skaičiuotėmis. Medžio anglimi, vaškinėmis kreidelėmis piešti ant balto popieriaus. Kurti piešinius iš pjuvenų. Naudojant muzikos</p>
----------------------	--	--	--

	<p>aptarti. Mokyti naują dainelę. Patirti grožį atkreipiant dėmesį į augalų įvairovę, harmoniją- ugdyti regimąją atmintį, pažadinant vaikų kūrybinį instinktą. Išbandyti įvairias balso galimybes vaizduojant lietaus šnarėjimą, lapų kritimą, išskrendančių paukščių balsus.</p>	<p>ratelius. Gaminti įvairius darbelius iš gamtinės medžiagos, miško išpūdžių sukeltas nuotaikas ir išpūdžius išreikšti įvairiomis dailės priemonėmis. Atlikti kūrybines - didaktines užduotis. Mokyti naują dainelę. Rinkti gamtinę medžiagą, ruošti ją ilgesniam saugojimui. Kurti kompozicijas iš gamtinės medžiagos. Ieškoti įvairių spalvų derinių piešiant rudens motyvais. Žaisti ratelius, dainuoti daineles, atlikti kūrybines užduotis.</p>	<p>instrumentus, kurti „Miško pasaką“. Išmėginti įvairias ritmo raiškos galimybes. Klausyti M.K Čiurlionio simfoninę poemą „Miške“, aptarti muzikos nuotaiką. Piešti pieštukais, flomasteriais, guašu, akvareliniais dažais. Eksperimentuoti, derinti įvairius piešimo būdus ir priemones. Kurti rudeninių lapų šokį Mokyti naujų dainelių.</p>
--	---	---	---

Lapkritis

Žmogaus gyvenimą neišvengiamai lydi netektys ir išsiskirimai – artimo žmogaus netektis, tėvelių skrybys, sveikatos, darbo praradimas, augintinio netektis ir kt. Tai tenka patirti ir vaikams. Labai svarbu žinoti kaip elgtis, išgyventi, nebijoti pasidalinti savo jausmais, ir jeigu reikia, kreiptis pagalbos.

Tikslas. Pažinti Vėlinių papročius, tradicijas. Kaupti patirtį apie augalų, gyvūnų ir žmonių pasiruošimą žiemai.

Uždaviniai.

- Sužinoti mirusiųjų pagerbimo papročius, mokėti išreikšti užuojautą.
- Patikėti, kad artimieji ar gerai pažįstami žmonės palankūs ir geranoriški ir gebėti jiems atsakyti tuo pačiu.
- Formuoti saugaus elgesio su ugnimi įgūdžius.
- Skirti metų laikų kaitą pagal gamtinius pokyčius.
-

Siūlomoms temoms

Nuo 3 metų iki 6 metų

- „Nuo galvos iki kojų pirštukų“
- „Aš augu, o močiutė sensta“
- „Baimės“
- „Malonūs žodeliai, kurie šildo kiekvieno širdelę“
- „Lapų šokis vėjyje“
- „Aš saugus, kai žinau“
- „Keičias laikas, mainos rūbas“
- „Pagalba ir pagarba žmogui. Ir aš galiu padėti“
- „Tiku taku laikrodukas“
- „Diena ir naktis“
- „Tu ne vienas pasaulyje esi“
- „Gandro lizde“ (apie išskrendančius paukščius)

- „Prie stalo“

Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas

Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	<p>Stengtis gyventi pagal tradicinės dorovės nuostatas, pajusti dvasinį ryšį su mirusiais. Pratintis mirusiųjų pagarbai ir atminčiai, susikaupti prie kapo. Mokėti saugoti savo ir šalia esančių sveikatą, poilsį ir ramybę, tinkamai prižiūrėti kūną, nesudaryti pavojingų situacijų. Pastebėti gamtoje ir žmonių aprangoje rimties metą. Atrasti skirtumų ir panašumų mergaičių ir berniukų aprangoje. Stengtis savarankiškai apsirengti.</p>	<p>Ugdyti pagarbą ir meilę gyvybei ir šalia esantiems žmonėms. Suvokti žmogaus gyvenimo liniją. Aptarti elgesio taisykles rimties vietose ir susikaupimo metu. Susipažinti su lietuvių liaudies tradicijomis pagerbiant mirusius artimuosius. Ugdyti saugaus elgesio gatvėje ir buityje įgūdžius, išsiaiškinant galimus pavojus, nusistatant saugaus elgesio taisykles. Pajusti atsakomybę už savo ir aplinkinių sveikatą. Pastebėti gamtoje orų permainą, kaip prie jų prisitaiko žmonės, augalai, gyvūnai. Kaip keičiantis orams keičiasi apranga, darbai, vaikų žaidimai.</p>	<p>Pasikalbėti apie gyvus ir mirusius artimuosius (prosenelius, senelius, tėvelius, dėdes, tetas ir kitus), pajuntant, kad jie gyvi mūsų vaizduotėje, jausmuose, prisiminimuose. Prisiminti lietuvių liaudies tradicijas, pagerbiant mirusius artimuosius. Supažindinti su kitų tautų tradicijomis. Žaisti saugiai, nepalikti ant grindų, po kojomis išmėtytų žaislų, nemušti jais kitų, taikiai spręsti ginčus dėl žaislo, žaidimo vietos.</p>
Pažinimo	<p>Ugdyti supratimą apie žmogaus paliktą atmintį (pastatytą namą, išaugintą vaiką, pasodintą medį, parašytą knygą ir t.t.) Pajusti dvasinį ryšį su mirusiais vaizduotėje, jausmuose, prisiminimuose. Pajusti ir suvokti, jog draudimais suaugusieji stengiasi apsaugoti nuo pavojų, bėdų ir nelaimių. Prisiminti ir išsiaiškinti, kokie drabužėliai dėvimi kai karšta, šalta. Apžiūrėti, išbandyti ir atrasti</p>	<p>Susipažinti su lietuvių tautos mirusiųjų pagerbimo papročiais ir tradicijomis. Prisiminti šeimoje įvykusias netektis. Susipažinti su buityje naudojamais prietaisais, kokius pavojus jie gali sukelti. Prisiminti mandagaus elgesio gatvėje taisykles ir išsiaiškinti, kodėl jų privalu laikytis. Prisiminti, kaip reikia elgtis susižeidus, kur ieškoti pagalbos. Susipažinti su medžiagomis, iš kurių gaminami</p>	<p>Žaidžiant konstruktoriais, sukurti zoologijos sodo, miško, kiemo ir kitus vaizdelius, papildant žaislais, detalėmis, rodančiomis metų laikų požymius. Šeimoje su tėveliais išsiaiškinti, ką ainiams yra palikę mirę proseneliai, seneliai: pastatytus namus, parašytą knygą, pasodintą medį. Pasvarstyti, kokios profesijos žmonės galėtų padėti įvairių nelaimių metu. Prisiminti, kaip tokius specialistus nukentėjusiam iškviesti</p>

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>skirtumus spalvomis, medžiagomis. Išsiaiškinti kaip prižiūrėti ir saugoti savo rūbus. Pratintis taisyklingai pavadinti.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: ant, degti, gėlės, kapas, kapinės, lankyti, liūdna, nunešti, puošti, ramu, tylu, tvarkyti, uždegti, vainikas, verkti, žibėti, žvakė ir kt. Klausimų pagalba skatinti vaikus prisiminti ir įvardinti atliktus veiksmus kapuose, patirtas nuotaikas. Turtinti pasyvųjų ir aktyvųjų žodyną žodžiais ir jų junginiais : dujos, dega, elektra, liūdnas, nuodingas, nelaimė, maistas, sveikata ir pan. Kalbantis skatinti vaikus atliepti veido išraišką, jaustukais, komentarais, sukėlusių pavojų veiksmų įvardijimu. Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: apsiauti, apsivilkti, batai, batukai, drabužiai, kelnės, kepurė, paltas oras, lyti, lietus ir kt. Pokalbio metu įtvirtinti drabužių pavadinimus. Lavinti dialoginę kalbą, skatinti vaikus prašyti, vartojant mandagumo žodelius, taisyklingai įvardinti savo</p>	<p>žmonių rūbai įvairiems metų laikams, koks darbo procesas lydi įvairių rūbų gamybą, kokių profesijų žmonės juos gamina. Skaičiuoti, rūšiuoti rūbus pagal pasirinktus ar pedagogo nurodytus požymius.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais: Vėlinės, mirusiųjų pagerbimo diena, liūdėti, rimtis, susimąstę, gėlių puokštė, žvakės, žvakidė, kapinės, žvakių liepsnelės mirga. Skatinti vaikus atsakinėti į klausimus vientisiniu išplėstiniu sakiniu su pažyminiu, papildiniu ir vietos aplinkybe. Ugdyti pasakojimo įgūdžius. Skatinti pasakoti pateikiant klausimus. Turtinti žodyną žodžiais, kurie reiškia pavojų, įvardinti profesijas žmonių, kurie suteikia pagalbą pavojaus atveju (gaisrininkai, gydytojai, policininkai ir kt.) Bendraujant su vaikais, aptarti įvairias pavojingas situacijas, nelaimingus įvykius. Skatinti vaikus atsakinėti į klausimus sudėtiniais prijungiamaisiais sakiniais su jungtuku „kad“. Turtinti žodyną rudeninių drabužėlių ir avalynės pavadinimais,</p>	<p>telefonu. Prisiminti, išvengti nelaimių grupėje atvejus. Išsiaiškinti nuo kokių nelaimių, nutikimų, bėdų mus saugo grupės taisyklės. Plėsti patyrimą apie darbus, pramogas, orus įvairiais metų laikais. Apžiūrėti sėklas, palyginti, matuoti, rūšiuoti. Atkreipti dėmesį į jų spalvas, dydžio, formos įvairovę.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais: Vėlinės, mirusiųjų pagerbimo diena, kapinės, laidojimo vieta, amžino poilsio vieta, eglišakė, chrizantemas, žvakidė, susikaupęs, liūdnas, liūdėti, rimtis, paminklas, prisiminimas , gedulas. Kalboje vartoti vietininko linksnio daiktavardžius ir būdvardžius. Keisti vardininką į vietininką. Vartoti esamojo ir būtojo kartinio laiko veiksmazodžius. Skatinti pasakoti nuosekliai, raiškiai, išplėstiniais sakiniais. Stebėti paveikslėlius, žaisti žaidimus, kurie skatintų susikaupti darbui, suteiktų žinių, į ką ir kaip galima kreiptis, ką daryti ištikus nelaimei. Klausantis pasakų, pasakojimo, skatinti vaikus nuspėti, suvokti nelaimių priežastis galimas pasekmes. Skatinti vaikus reikšti mintis suprantamai, neskubant, su intonacija. Turtinti žodyną įvairių metų laikų drabužių pavadinimais. Pokalbio metu skatinti atsakinėti į</p>
--------------------------------------	--	---	---

	atliekamus veiksmus.	žodžiais, reiškiančiais orų permainas, laiko ir priežastiesrieveiksmiais. Pokalbio metu skatinti vaikus į klausimus: kada?, kodėl?, atsakinėti išplėstiniais vientisiniais sakiniais. Apibūdinamojo pasakojimo metu skatinti kalboje vartoti laiko ir priežastiesrieveiksmius, bei kitas kalbos dalis.	klausimus sudėtiniais prijungiamaisiais sakiniais su atliepiamaisiais žodžiais: tada, kai, todėl, dėl to. Kūrybinio pasakojimo iš vaikų asmeninės patirties metu, pagal pateiktus klausimus, skatinti kalboje vartoti laiko, vietos, būdorieveiksmius.
Sveikatos saugojimo stiprinimo	ir Išgirdus sutartą pedagogo signalą, tylų, atsargų, ramų judėjimą pakeisti garsiu greitu. Žaidžiant žaidimus laikytis siūlomos tvarkos, taisyklių. Ugdyti saugaus elgesio salėje įgūdžius, mokant apeiti, apibėgti pavojingas vietas, kliūtis, stengtis pajusti, kad saugus esi tada, kai laikaisi judėjimo taisyklių. Žaisti judriuosius žaidimus, atspindinčius metų laikų, orų kaitą ir pan.	Mokyti vaikus susikaupimo, dėmesingumo. Žaisti ramius imitacinius žaidimus. Atlikti kvėpavimo pratimus. Žaidimai su taisyklėmis, ribojančiomis judėjimo laisvumą. Ugdyti vaikų savisaugos įgūdžius. Įvairūs manipuliaciniai pratimai pirštams, smulkiosios motorikos lavinimui.	Mokyti įvairius judėjimo tempo: lėtai, greitai, greičiau. Ramūs žaidimai –rateliai, skatinantys dėmesingumą, judesių tikslumą. Saugūs ir nesaugūs fiziniai pratimai, jų atlikimo būdai ir galimybės, naudojant įvairų sportinį inventorių. Savisaugos ugdymas. Ritminiai šokiai ir pratimai, panaudojant muzikinius įrašus, estafetės, naudojant įvairius aprangos elementus (kepurė, šalikas, batus ir pan)
Meninė	Atkreipti dėmesį į paminklus, degančias žvakes ir kt. Pažadinti vaikų kūrybines galias. Įvairiomis dailės priemonėmis išreikšti Vėlinių nuotaikas, atrandant rimties, susikaupimo, ilgesio ir liūdesio spalvų gamą. Klausytis muzikinių kūrinių, apibūdinti jų nuotaiką. Pajusti šiltas linksmas ir liūdnas	Skatinti vaikų kūrybiškumą pasiūlant netradicines priemones piešimui, darbelyms (vašką, siūlus, gamtinę medžiagą ir kt.) Klausytis muzikinių kūrinių. Skatinti vaikus atvaizduoti įvairias situacijas laisvai pasirenkamomis ar pedagogo siūlomomis priemonėmis (piešimas, aplikavimas, lipdymas,	Įvairiomis dailės priemonėmis, išreikšti Vėlinių nuotaikas, atrandant rimties, susikaupimo, ilgesio ir liūdesio spalvų gamą, pastebint ją gamtoje, žmonių aprangoje, gedulo vietoje, atributikoje. Klausyti atliekamų raudų, aptarti jų nuotaiką. Atgaivinti pavojaus sukeltas emocijas - baimę, išgąstį,

	spalvas, pabandant išreikšti savo nuotaiką ar piešiant pasirinktą temą. Žaisti vaikiškais muzikos instrumentais imituojant įvairius signalus. Lietuvių liaudies rateliai. Įsižiūrėti ir pamatyti rūbų puošybos elementus, ruošti drabužių siluetus, piešinius ar paveikslus. Muzikos instrumentais pagroti rudens audrą. Žaisti muzikinius žaidimus.	vaidyba ir kt.). Lavinti kirpimo įgūdžius, modeliuojant rūbus popierinėms lėlytėms. Skatinti vaikų fantaziją, laisvai pasirenkant priemones saviraiškai. Groti su švilpynėmis. Klausyti skirtingo charakterio melodijas, jas apibūdinti.	skausmą. Išreikšti jas piešiniu. Pasirinkti priemones ir techniką. Žaisti žaidimus, skatinančius rūpintis savo kūnu ir gera savijauta. Aplikuoti, priklijuojant plėšytinių stambių ir smulkių detalių, parenkant spalvą. Gėrėtis metų laikų spalvų žaismu. Žaisti muzikinius didaktinius žaidimus. Muzikos instrumentais bandyti išgauti atitinkamam metų laikui būdingus garsus.
--	--	--	---

Gruodis

Gruodis – kūrybinių ieškojimų ir Kalėdų stebuklo laukimo metas. Puošiame grupę, klausomės pasakų, jas vaidiname. Ugdomas vaiko iniciatyvumas, vaizduotė, jis realizuoja savo sumanymus, tapdamas vis labiau kūrybiškesniu ir išradingesniu.

Tikslas. Įgyti Advento, Kalėdų, Naujųjų Metų šventimo tradicijas.

Uždaviniai:

- Pasiruošimas dalyvauti šventiniuose renginiuose, jaustis atsakingam, savarankiškam, susitelkti bendrai veiklai. Būti mandagiam, kukliam, jautriam, susitvardančiam.
- Skatinti žodinę kūrybą, eksperimentuoti, žaisti kalba.
- Ugdyti pasakojimo, deklamavimo įgūdžius.
- Pratintis bendrauti, veikti kartu, nedidelėje grupėje, su visa grupe.

Siūlomos temos			
Nuo 3 metų iki 6 metų			
<ul style="list-style-type: none"> • „Žiemužė snaigėm sninga“ • „Kiek darbėlių, kiek darbų“ • „Kalėdinė pasaka“ • „Adventas – Kūčių ir Kalėdų laukimo metas“ • „Jau Kalėdos, skamba šventiniai varpai“ • „Parduotuvėje“ • „Pasakų karalystėje“ 			
Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas			
Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	Suvokti metų rato pabaigą. Tamsiojo metų laikotarpio darbus ir papročius. Sužinoti, kad gamta užmiega kaupdama	Pajusti tamsiausio metų laiko ypatumą, išskirtinumą. Nusiteikti rimčiai, tarpusavio bendravimui ir bendradarbiavimui	Pokalbis apie Adventą, apie pasiruošimą Kalėdoms. Žaidimų pagalba supažindinti su kūdikėlio Jėzaus istorija. Visais jutiminių

	<p>jėgas pavasariui. Visais jutimais išgyventi žiemos džiaugsmus, išdaigas, pramogas ar nepatogumus ir emociškai prisitaikyti prie jų. Pamąstyti apie praėjusių metų gerus ir netinkamus poelgius, susitaikyti, atsiprašyti, apsišvarinti.</p> <p>Imtis įvairios veiklos priemonių tamsai nugalėti, žaisti įvairius žaidimus, laisvai improvizuoti išreiškiant savo pojūčius, meile ir prieraišumu namams, šeimos židiniui. Domėtis senovės lietuvių darbais ir papročiais tamsiuoju metų laikotarpiu. Stebėti žiemos orus, vaizdus, spalvas, žmonių aprangą. Pajusti namų šilumos jaukumą, drabužių šilumą. Dalintis įspūdžiais atliepant žiemos aprašymus, vaizdus, pramogas, išgyvenimus. Stengtis užbaigti pradėtus darbus, pasižadėti ateinančiais būti geresniais, paslaugesniais, atlaidesniais, kaupti geru darbų kraitelę (padėti auklėtojais, draugams, tėveliams, kaimynams, neįgaliems žmonėms, tvarkyti, puošti namus).</p>	<p>atliekant ruošos darbus. Prisiminti žiemos laikotarpio teikiamus džiaugsmus ir rūpesčius. Išsiaiškinti tik šiam laikotarpiui būdingus žmonių darbus. Sudaryti sąlygas pajusti žiemos sukeliamus jausmus ir nuotaikas. Suvokti darbą, kaip vertybę, ugdyti pagarbą įvairių profesijų žmonėms. Pajusti prieššventinio pasiruošimo džiaugsmą.</p> <p>Supažindinti su Advento laikotarpio papročiais, žmonių ir gyvūnų gyvenimo ritmo ypatumais šiuo laikotarpiu. Ruoštis artėjančioms Kalėdų šventėms tvarkantis ir puošiant grupės aplinką. Stebėti žiemos orus, vaizdus, spalvas, žmonių aprangą. Pajusti namų šilumos jaukumą, drabužių šilumą. Dalintis įspūdžiais atliepant žiemos aprašymus, vaizdus, pramogas, išgyvenimus. Gerai darbais pasitikti artėjančias šventes. Užbaigti pradėtus darbus iki galo. Įvertinti šeimos vertybes, suvokti šeimos narių pareigas, darbų pasiskirstymą šeimoje. Susipažinti su Kalėdinių švenčių ciklu, jų reikšme, papročiais, tradicijomis. Susikurti šventinę nuotaiką grupėje. Skatinti vaikų saviraišką puošiant</p>	<p>emociškai išgyventi žiemos džiaugsmus, pramogas, išdaigas. Pajusti namų jaukumą, kai šaltis piešia ant langų gėles. Prisimenamas Adventas. Žaidžiant įvairius žaidimus, atrinkti ir komplektuoti priemones, įrankius, medžiagą, atributiką. Žaidžiant keliose pratintose pasitarti, kas kokį vaidmenį renkasi, kaip bus žaidžiama</p> <p>Parodyti vaikams, kad Kalėdų laukimas yra susijęs su burtais. Burtų pagalba suteikti vaikams naujų žinių, įtvirtinti tai, ką jie jau žino. Prisiminti senolių žaidimus, atlikti užduotis su skaičiais, raidėmis. Išbandyti įvairiausių žiemos pramogas (mėtosi sniego gniūžtėmis, lipdo sniego senius, važinėjasi rogutėmis). Tyrinėti sniego savybes, stebėti žiemos spalvas, orus, vaizdus. Aptariamaisi ankščiau padaryti darbeliai. Akcentuojame, kad mūsų širdis puošia geri darbai. Žadinti stebuklo išgyvenimo džiaugsmą. Ugdyti norą suteikti džiaugsmo kitiems. Apžiūrėti eglutę, džiaugtis ja, susirasti savo ar draugo žaisliuką, surasti už eglutės pasislėpusius žaislus, pasidairyti vienam į kitą, apžiūrinėti kaukes, rūbus, nusiteikti smagiam pasibuvimui su Kalėdų Seneliu.</p>
--	--	---	--

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>Aptariami ankščiau padaryti darbeliai. Akcentuojame, kad mūsų širdis puošia geri darbai. Žadinti stebuklo išgyvenimo džiaugsmą. Ugdyti norą suteikti džiaugsmo kitiems.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais: sninga, snaigės, šalta, šaltis ir kt. stebinti žiemos vaizdus, dalintis įspūdžiais. Skatinti vaikus atsakyti į klausimus: kada?, koks?, kodėl? Tinkamai parenkant žodžių tvarką sakinyje, derinant žodžių galūnes. Ugdyti monologinės kalbos pradmenis, skatinti vaikus pasakoti vienas kitam. Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: balta, blizgėti, kristi, kietas, paslysti, sniegas, snaigė, ledas, vaikas paslydo, spindi saulėje ir kt. Pokalbio metu skatinti vartoti sakinius nusakančius žiemos požymius. Klausimų pagalba lavinti dialoginę kalbą. Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais, susijusiais su darbo įrankiais ir atliekamais veiksmais. Skatinti vaikus daugiau kalbėti, pasakojant atliekamus veiksmus žaidimo metu. Pokalbio metu į klausimus atsakyti vientisiniais rišliais</p>	<p>aplinką, organizuojant šventinius renginius.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais, vaizdingais posakiais, apibūdinančiais žiemos požymius. Skatinti vaikus sudaryti iš būdvardžių būdorieveiksmius ir juos vartoti kalboje. Įtvirtinti sudėtinių sakinių vartojimą su jungtuku „o“, lyginant tris daiktus. Turtinti žodyną žodžiais, apibūdinančiais žiemos požymius, vaizdingais posakiais apie sniegą, apsnigtus medžius ir pan. Pokalbio metu skatinti vaikus kalboje vartoti įvairias kalbos dalis jas taisyklingai derinant. Ugdyti individualaus pasakojimo įgūdžius. Turtinti žodyną žodžiais, susijusiais su namų apyvokos daiktais. Skatinti vaikus papasakoti savo įspūdžius: kokiuos darbus atlikti namuose mamai ir tėčiui. Į pateiktus klausimus atsakinėti vientisiniu išplėstiniu sakiniu su veiksmažodžių esamuoju ir busimuoju laiku. Klausimų pagalba skatinti sudaryti rišlų</p>	<p>Turtinti žodyną žodžiais, apibūdinančiais žiemos požymius, pasikeitimus gamtoje šiuo metų laiku, vaizdingais posakiais apie sniegą, apsnigtus medžius ir pan. Lavinti kalbinę klausą, skirti skiemenis ir žodžius, kuriuose yra garsai p-b. Pasakyti pirmą ir paskutinį žodžio garsą. Turtinti žodyną žodžiais, apibūdinančiais žiemos požymius, gamtos pakitimus šiuo metų laiku, vaizdingais posakiais (gruodis sukaustė žemę, žemė su dangum maišosi ir kt.). Ugdyti pasakojimo įgūdžius, skatinti kalboje vartoti daiktavardžius, būdvardžius, įvairius laipsnio būdorieveiksmius. Turtinti žodyną žodžiais, susijusiais su įvairių profesijų žmonių atliekamais darbais ir naudojamais įrankiais bei priemonėmis. Kalboje vartoti išmoktas kalbos dalis, įtvirtinti veiksmažodžio busimojo laiko 1 ir 3 asmens vartojimą. Skatinti vaikus atsakinėti į klausimus vientisiniu išplėstiniu sakiniu su veiksmažodžių esamuoju ir busimuoju laiku, mokyti rišlaus atkūriamojo pasakojimo.</p>
--------------------------------------	---	---	---

	<p>sakiniais. Turtinti ir aktyvinti žodyną žodžiais: Kūčios, Kalėdos, kalėdaitis, kūčiukai, prakartėlė ir t.t. Pokalbyje skatinti vartoti sakinius, nusakančius būsimą veiksmą, atsakinėti į klausimus, bendrauti dialogu, vartoti įvardžius, kiekinius skaitvardžius, prielinksnius.</p>	<p>pasakojimą iš atminties, patirtų įspūdžių. Turtinti žodyną žodžiais, susijusiais su Kalėdomis ir žodžiais reiškiančiais busimąjį laiką: ateis, bus, eisiu, lankysim ir pan. Į pateiktus klausimus atsakinėti vientisiniu išplėstiniu sakiniu su veiksmažodžių esamuju ir busimuju laiku. Klausimų pagalba skatinti sudaryti rišlų pasakojimą iš atminties, patirtų įspūdžių.</p>	<p>Turtinti žodyną žodžiais ir posakiais: lauktos Šv.Kalėdos, Šv. Kūčių vakaras, Betliejus ir kt. Kalboje vartoti išmoktas kalbos dalis, įtvirtinti veiksmažodžio busimojo laiko 1 ir 3 asmens vartojimą. Skatinti vaikus atsakinėti į klausimus vientisiniu išplėstiniu sakiniu su veiksmažodžių esamuju ir busimuju laiku, mokyti rišlaus atkuriamojo pasakojimo. Stengtis sukurti vaikams laukimo nuotaiką.</p>
<p>Sveikatos saugojimo ir stiprinimo</p>	<p>Siužetiniai pratimai panaudojant priemonę „Parašutas“. Judrūs žaidimai, imituojantys žiemos reiškinius, kelionę į šiaurę ir pan. Imituoti pūgą, snaigių sūkurius, naudojant smulkias įvairių medžiagų skiauteles. Žaisti judriuosius žaidimus „Išdykęs vėjas“, „Vėjas ir snaigės“ ir pan. Viso kūno plastika imituoti įvairius savo dienos darbus(praustis, mankštintis, valgyti ir pan.), įsitikinant, kad rūpestingai atlikti darbai teikia naudą ir malonumą.</p>	<p>Padėti vaikams atrasti, kaip galima išreikšti laukimą, džiaugsmą. Užduotis atlikti ramiai, susikaupus. Pagal nuotaiką kurti judesius, atrasti judėjimo galimybes pagal muzikinius kūrinus. Judesiais imituoti pasakojimą apie žiemą. Atrasti, kad galima judėti mojuojant rankomis ir sukantis įvairiomis kryptimis, keičiant sukimosi greitį. Žaidimai su snaiges imituojančiomis priemonėmis. Padėti vaikams imitaciniais pratimais, įvairiais judesiais pavaizduoti darželyje ir namuose atliekamus darbus. Pamėgdžioti pedagogo rodomus veiksmus ,atlikti judesius pagal žodinę instrukciją.</p>	<p>Įvairiais kūno judesiais reikšti jausmus (nuostabą, laukimą, džiaugsmą ir pan.). Jausti judėjimo tempą, kurti judrios veiklos situacijas. Judesiais, mimika, kūno poza vaizduoti kaip jaučiamės, elgiamės esant įvairiam orui (sningant, pučiant vėjui ir pan.) atlikti judesius tam tikru greičiu, nurodyta kryptimi. Naudojant muzikinius įrašus ugdyti saviraišką. Kartu su vaikais pradėti ruošti šv. Kalėdų šventei. Sukurti vaikams džiugią nuotaiką. Imitaciniais pratimais pavaizduoti eglutės kelią iš miško iki namų ir papuošimo. Turtinti žodyną žodžiais, apibūdinančiais žiemos požymius, pasikeitimus gamtoje šiuo metų laiku, vaizdingais posakiais apie sniegą, apsnigtus medžius</p>

<p>Meninė</p>	<p>Tautosakos, tautodailės elementai vaikų meninėje veikloje advento metu. Kartu su vaikais kurti muzikinę – siužetinę pasaką. Skatinti vaikus laisvai judėti pagal muziką, tyrinėti garso išgavimo būdus įvairiais muzikos instrumentais. Bandyti visomis išgalėmis išreikšti tai, kuo sužavėjo, sujaudino ar įsiminė žiema vaizdais, savo jutimais, išgyvenimais. Šokti skambant valso muzikai, vaizduojant besileidžiančias snaiges. Vaidyba, kaukių, sveikinimų gaminimu žaidimais ir kita menine veikla išreikšti save. Atskleisti instrumentais išgaunamų garsų galimybes, groti mediniais lumzdeliais. Būti išradingu puošiant eglutę, grupę, ruošiant sveikinimus, dovanėles. Pratintis raiškiai deklamuoti ar vaidinti, atliepant mimiką judesiu.</p>	<p>Supažindinti su tautosakos kūriniais, atspindinčiais Advento laikotarpį. Išmokti ratelių, žaidimų, dainelių, eilėraščių. Gaminti sveikinimus, dovanėles artimiesiems laisvai pasirenkant techniką. Atrasti naujas meninės išraiškos priemonės, būdingas tik žiemos laikotarpiui. Skatinti vaikų saviraišką, skambant muzikai, mokytis naujų dainelių apie žiemą. Laisvai pasirenkant priemones gaminti puošybos elementus aplinkos papuošimui, sveikinimus draugams ir artimiesiems. Atrasti savo kūno „muzikinius instrumentus“ (rankos ploja, kojos trepsi ir pan.). Inscenizuoti pasirinktą pasaką. Gaminti šventinius sveikinimus, dovanėles draugams ir artimiesiems, laisvai pasirenkant priemones. Mokytis kalėdinių dainų ir ratelių.</p>	<p>ir pan. Lavinti kalbinę klausą, skirti skiemenis ir žodžius, kuriuose yra garsai p-b. Pasakyti pirmą ir paskutinį žodžio garsą. Lavinti monologinę kalbą.</p> <p>Kurti grupinį žiemos paveikslą, naudojant įvairias dailės technikas. Atrasti ryšį tarp piešimo, mąstymo ir aplinkos. Žaisti muzikinius žaidimus, mokytis naujų dainelių žiemos tema. Vaikų darbeliai, iliustruojantys laukimo džiaugsmą. Piešti ir kirpti įvairias figūras. Jas klijuoti, dekoruoti. Mokytis žaidimų, ratelių, imituojančių darbo judesius. Dainuoti lietuvių liaudies dainas apie darbą. Piešti, tapyti taikant dažuose pamirkytą siūlą. Kurti šventinę nuotaiką žaidžiant muzikinius žaidimus, dainuojant, vaidinant.</p>
----------------------	--	--	---

Sausis

Rūpinimasis gyvūneliais ir paukšteliais skatina vaikus domėtis, stebėti juos, pažinti ir padėti. Vaikai mokosi prižiūrėti bei globoti juos. O tai plėtoja palankų emocinį klimatą, kai vaikas dar intensyviau tyrinėja supantį pasaulį, siekia naujų potyrių.

Tikslas. Skatinti domėtis miško aplinka, suvokti gamtos unikalumą ir harmoniją, plėtojant aplinkosauginę veiklą.

Uždaviniai.

- Suvokti gyvūnų ir paukščių gyvybės ratą.
- Ugdyti tinkamas elgesio normas su namininiais gyvūnais, laikytis higienos normų, auginant gyvūnus namuose.
- Atskleisti miško gyvenimą.
- Plėsti supratimą apie gamtoje tykančius pavojus.

Siūlomos temos			
Nuo 3 metų iki 6 metų			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Šalta balta žiemuzė“ ➤ „Paukšteliai ir žvėreliai žiemą“ ➤ „Nulipdysim sniego senį ...“ ➤ „Ką slepia miškas?“ ➤ „Baltasis badas“ ➤ „Gyvūnai žmogaus gyvenime“ ➤ „Žiemos linksmybės ir džiaugsmi“ ➤ „Pažinimo, tyrinėjimų ir atradimų savaitė“ ➤ „Aš ir laikas“ ➤ „Baltasis badas“ ➤ „Senelio kieme“ 			
Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas			
Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	Pajusti ir įsigyventi į dienos ritmą, suvokiant, kad diena keičia naktį, o po nakties vėl ateina diena. Domėtis metų laikų kaitą, gebėti prisitaikyti prie gamtos pokyčių, džiaugtis bet koku oru. Visais jutimais įsigyventi žiemos džiaugsmus, išdaigas, pramogas ar nepatogumus ir emociškai prisitaikyti prie jų. Prisiminti šalančius ir badaujančius paukštelių ir	Stengtis suvokti laiko tėkmę, metų laikų kaitą, pastebėti laiko paliekamus ženklus, kaip laiko tėkmė keičia gamtą, žmones. Mokyti branginti laiką. Skatinti vaikus džiaugtis žiema, jos siūlomomis pramogomis. Džiaugtis patiems ir pradžiuginti aplinkinius smagiais pokštais, žaidimais. Turtinti žinias ir vaizdinius apie žvėrelius ir paukštelių, džiaugtis gyvūnijos pasauliu, jo įvairove.gyvūnams,	Branginti žaidimų laiką, stengiantis greitai apsispręsti, susikaupti prie pasirinkto užsiėmimo, sumanymo, atskleidžiant pastebėtą suaugusio gebėjimą kaskart nuoširdžiai užsiimti savo darbu, punktualiai viską padaryti, nevēluoti, numatyti darbus kitai dienai, ateičiai, įvertinti tai, kas buvo gerai atlikta, pasimokyti iš klaidų.

<p>Pažinimo</p>	<p>žvėrelius.nusiteikti juos globoti. Sudaryti sąlygas vaikui tyrinėti, eksperimentuoti įgyjant saugumo, pasitikėjimo savimi ir pasauliu jausmą. Kasdieninius reiškinius pamatyti naujomis akimis.</p> <p>Atkreipti dėmesį į dangaus šviesulius: Saulė, Mėnulis, Žvaigždės. Prisitaikyti prie paros ritmo ir stengtis jo laikytis. Pratintis teisingai vartoti sąvokas: dabar, iki šiol, vėliau, po to. Gebėti nustatyti kada oras šaltas, šiltas. Žaisti žaidimus su draugais panaudojant turimas grupėje priemones.</p>	<p>atjausti vargstančius žiemą paukštelius, mokytis juos globoti. Sudaryti sąlygas savęs ir kitų pažinimui, aplinkos tyrinėjimui ir atradimams, techninei kūrybai, meniniams ieškojimams. Patirti pažinimo džiaugsmą.</p>	<p>Improvizuoti, judėti, vaidinti. Tai gali būti snaigių šokis, pūga, sniego pusnys, užpustytas kelias ir pan. Suprasti, kad reikia rūpintis ne tik artimais žmonėmis, bet ir šalančiais, badujančiais miško gyventojais. Padėti iškęsti baltąjį badą. Atrasti , kad metų laikai ir patys metai seka vienas paskui kitą. Metus matuoti nuveiktais darbais, reikšmingais įvykiais, naujai atsiradusiais sugebėjimais, mokėjimais, augimo atžymomis. Pastebėti, kad yra įvairių matavimo priemonių (laikrodžių, kalendorių). Tyrinėti snaigių formas, bandyti jas atkartoti sniege, popieriuje. Lyginti, skaičiuoti.</p> <p>.</p> <p>\\</p>
------------------------	---	---	---

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>Tyrinėti žaislų galimybes, jais manipuliuojant, išsiaiškinti kai kurių žaidimų paskirtį. Domėtis žiemojančiais gyvūnais, jų įvairove, bei gyvenimo sąlygomis žiemą. Stebėti ir rūpintis žiemojančiais paukščiais, globoti juos. Išmokti eilėraščių, pasakų, patarlių. Pačiam išmėginti savo sumanytus, ar kitų siūlomus bandymus, žmogaus kūno ir vidinio pasaulio paslaptims pažinti. Įsitikinti, jog yra daug paprastų, nesudėtingų būdų išsiaiškinti ir atrasti supančio pasaulio slėpinius. Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: dabar, diena, naktis, gerai, ilgai, rytas, rytoj, šiandien ir pan. Pavadinti įvairius daiktus, jų požymius, veikmus, atliekamus su jais. Kalboje vartoti vienaskaitos ir daugiskaitos esamojo laiko veiksmažodžius. Skatinti pasakoti apie veiklą įvairiu paros metu. Turtinti ir aktyvinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: aukštas, atsargiai, čiuožti, įlužti, keberiotis ir pan. Kalbant skatinti palaikyti džiugią nuotaiką, pramogauti. Pasakojant pagal siužetinius paveikslėlius, užbaigti pedagogo pradėtą sakinį, įvardinant veiksmą. Aptarti su vaikais patirtus įspūdžius, nusakyti savo nuotaikas. Turtinti ir</p>	<p>Išsiaiškinti kuo matuojamas laikas (metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis) ir t.t. mokytis pažinti laikrodį ir juo naudotis. Žaisti, skaičiuoti, žymėti dienas grupės aplinkoje. Išsiaiškinti kokiomis pramogomis galima džiaugtis tik žiemos metu, kuo jos ypatingos. Eksperimentuojant atrasti sniego savybes. Mokyti atpažinti ir pavadinti įvairius žvėrelius ir paukštelių, aptarti, lyginti jų išvaizdą, plunksnų, kailio spalvas. Aptarti panašumus ir skirtumus, lyginant su naminiiais gyvūnais. Tyrinėti grupėje ir lauke esančių daiktų savybes: vandens būvio kitimą (nuo ledo iki garų), tyrinėti savo pojūčius (regos, skonio, lytėjimo ir kt.), žaidimų su magnetu galimybes ir kt. Turtinti žodyną žodžiais ir posakiais: metų laikai, pirmas metų mėnuo, sausis, kiti metai, metų matavimas mėnesiais, savaitės ir pan. Skatinti vaikus apibūdinti kiekvieno metų laiko požymius. Į pateikiamus klausimus skatinti atsakyti išplėstiniais sakiniiais vartojant įvairias kalbos dalis. Įtvirtinti prieviksnių „rytoj“, „vakar“ ir kt. taip pat žodžių kitamet, pavasariop, šią vasarą ir pan. vartojimą. Turtinti ir aktyvinti žodyną žodžiais ir posakiais, susijusiais su žiemos pramogomis ir galimais pavojais. Skatinti vaikus taisyklingai apibūdinti atliekamus</p>	<p>Turtinti žodyną metų laikų pavadinimais, posakiais: naujieji, senieji metai, metų pradžia ir pan. Bendraujant su vaikais, prisiminti seniai įvykusius įvykius, suvokiant laiko tėkmę, kalbėti apie laiko matavimo priemones. Kalboje vartoti prieviksnius, įvairių linksnių būdvardžius ir daiktavardžius, visų laikų veiksmažodžius. Skatinti vaikų apibendrinamąjį pasakojimą pagal pedagogo pateiktą planą, tobulinant ir monologinės kalbos įgūdžius. Turtinti ir aktyvinti žodyną žodžiais ir posakiais, susijusiais su žiemos pramogomis ir galimais pavojais. Vaikų pasakojimai pagal serijinius paveikslėlius, įtvirtinant pavaizduotų atliekamų veiksmų taisyklingą išreiškimą žodžiais sakinyje. Savarankiškai sudaryti sudėtinius sakinius su jungtuku „o“, vartojant kelintinius skaitvardžius, derinant juos su kitomis kalbos dalimis. Turtinti žodyną žodžiais, nusakančiais žiemojantiems paukščiams būdingus požymius, gyvenimo ir mitybos būdus, vaizdingais posakiais, paukščių balsų pamėgdžiojimais. Pokalbio metu skatinti</p>
--------------------------------------	--	---	---

	<p>aktyvinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: aukštai, čirkšti, įkelti lesyklėlę, grūdai, lašiniai ir kt. Pavadinti žiemojančius paukščius, aptarti jų požymius, veiksmus. Pamėgdžioti paukščių balsus garsažodžiais: paukščių balsus garsažodžiais: „čir, čir, kar, kar“ ir kt. Skatinti vaikus į pateiktus klausimus atsakyti dviem trim sakiniais, derinti žodžių galūnes sakinyje, vartoti kiekinius skaitvardžius. Turtinti žodyną žodžiais ir junginiais: sniegas, ledas, vanduo, šiltas, šaltas, tirpsta ir kt. Kalbant su vaikais aktyvinti veiksmažodžių esamojo ir būtojo kartinio laiko vartojimą. Bendraujant veiklos metu skatinti vaikus kalbėti, įvardijant atliekamus veiksmus.</p>	<p>veiksmus. Mokyti sklandžiai pasakoti apie savo patirtus įspūdžius, padedant pedagogui klausimais. Pasakojimo metu vartoti kelintinius skaitvardžius sudėtiniame sakinyje. Turtinti žodyną žiemojančių paukščių pavadinimais, jų išoriniais požymiais, gyvenamųjų būstų pavadinimais, vaizdingais posakiais balsų pamėgdžiojimais. Skatinti kalbėti vientisiniais išplėstiniais sakiniiais, vartojant skaitvardžius, daiktavardžius ir būdvardžius. Apibūdinti daiktų vietą erdvėje vienas kito atžvilgiu. Sudaryti pasakojimą kartu su pedagogu pagal pateiktus klausimus, ugdyti pasakojimo įgūdžius. Turtinti žodyną žodžiais susijusiais su žiema. Bendraujant su vaikais, aptarti ledo, sniego, šerkšno savybes. Veiklos metu skatinti atsakinėti į klausimus apie vykstančius ir įvykusius pasikeitimus. Skatinti vaikus kalbėti išplėstiniais sakiniiais.</p>	<p>vaikus kalbėti sudėtinius sakinius, derinant skaitvardį su kitomis kalbos dalimis. Skatinti išgirsti garsą „k“ žodžiuose. Sudarant pasakojimą pagal serijinius paveikslėlius, skatinti suprasti veiksmų nuoseklumą, raiškiai perteikti mintis. Atliekant įvairius bandymus, kalboje įtvirtinti priešdėlinių veiksmažodžių vartojimą (ištirpo, sušalo ir kt.). Atsakyti į pedagogo pateiktus klausimus išplėstiniais sudėtiniais sakiniiais, skatinti rišlų pasakojimą.</p>
<p>Sveikatos saugojimo ir stiprinimo</p>	<p>ir Įveikti kliūtis (eiti, „joti“ giminastikos suoleliu, pralįsti, peržengti ir kt.) skirtingu tempu, stengiantis pajusti laiko tėkmę, įsitikinant, kad tą pačią vietą galima pasiekti lėčiau ir greičiau. Naudojant sportinį inventorių, skatinti vaikus žaisti judrius žaidimus, imituojančius vaikų</p>	<p>Dienos ir nakties, metu laikų atspindys judrioje veikloje. Imitaciniai žaidimai atspindintys žmogaus gyvenimą įvairiu paros metu. Judesiais imituoti vaikų žaidimus žiemą. Lavinti greitumą, vikrumą, taiklumą. Kurti savo ir pamėgdžioti draugų judesius bei veiksmus. Kontroluoti savo</p>	<p>Aktyviai judėti imituojant skirtingus metų laikus, pratintis kontroliuoti elgesį ir jėgas, lavinti pusiausvyrą, patirtį judėjimo džiaugsmą, ritmingumą, išradingumą. Tobulinti vaikų judesius koordinaciją, judant sumažintame atramos plote. Lavinti pojūčius,</p>

	<p>žaidimus žiemą. Mėgdžiodami įvairius žvėrelius ir paukštelių eiti, bėgti, ropoti, stengiantis pavaizduoti būdingus žvėreliams ir paukšteliams judesius. Judant įvairiomis kryptimis derinti veiksmus su draugais, stengtis nesusidurti.</p>	<p>laikyseną, atliekant įvairius imitacinius judesius. Lavinti greitą reakciją į garsinį ar žodinį signalą. Veiksmus derinti su draugų veiksmis. Skatinti vaikus aktyviai ir įvairiai fizinei veiklai, kurti įvairius judesius. Išmokyti tyrinėti, vertinti savo ir kitų judesius, mimiškai imitacinius judesius.</p>	<p>suteikti kuo daugiau teigiamų emocijų. Atlikti paukšteliams ir žvėreliams būdingus judesius tam tikru tempu. Skatinti laisvai improvizuoti, kurti įvairius veiksmus, jų junginius. Jausti ir kontroliuoti savo judėjimo galimybes. Lavinti visus raumenis, pusiausvyrą. Mokyti įvairių judėjimo būdų, skatinti jų ieškojimą.</p>
<p>Meninė</p>	<p>Pastebėti juodos ir baltos spalvų žaisimą. Įsitikinti, kad kiekvienas metų laikas turi savo spalvas, garsus. Žaisti žaidimus, imituojančius dienos ir nakties kaitą, muzikinius-didaktinius žaidimus. Kurti žiemos paveikslą laisvai pasirenkant priemones. Žaisti muzikinius žaidimus, imituoti senio besmegenio laikyseną, šokti, trepsėti, ploti, eiti rateliu. Judesiu, mimika rodyti kurio nors gyvūnelio ar paukščio išvaizdą, charakterį. Modeliuoti, aplikuoti ar kitaip išreikšti save kuriant. Žaisti muzikinius žaidimus, skambant muzikai, imituoti „kelionę į mišką“. Naujai išbandyti įprastines medžiagas, atrandant netikėtas grožio kūrimo galimybes. Kūno dalimis išgauti ritminius garsus, žaisti muzikinius žaidimus.</p>	<p>Ieškoti netradicinių priemonių laiko tėkmės sukeltiems įspūdžiams išreikšti. Žaisti muzikinius – didaktinius žaidimus, mokytis suvokti garso ilgumą. Skatinti vaikų saviraišką, kūrybingumą išreiškiant žiemos įspūdžius laisvai pasirenkant priemones. Improvizuoti, kurti ritminius motyvus vaikiškais muzikos instrumentais. Lipdyti, aplikuoti, štampuoti, spalvinti, piešti ir t.t. paukštelių ir žvėrelių vaizdus. Klausytis muzikinius kūrinėlius, imituoti paukštelių ir žvėrelių judesius, elgseną. Skatinti vaikų kūrybiškumą, išradingumą laisvai pasirenkant priemones darbų gamybai. Ugdyti kirpimo žirklelėmis įgūdžius. Tyrinėti, kurias kūno dalis galima ritmingai judinti. Žaisti muzikinius-didaktinius žaidimus.</p>	<p>Domėtis gamtos spalvomis, įsitikinti, kad vyraujančios žiemos spalvos yra tylios, šaltos, skaidrios. Įvairiomis dailės technikomis kurti žiemos vaizdus, žiemos spalvų ratą. Mėgdžioti dienos ir nakties garsus, panaudojant dinamiką. Ugdyti vaikų gebėjimus reikšti mintis, nuotaikas, jausmus, pasakoti patirtus įspūdžius, reikšti savo nuomonę piešiniuose. Aktyviai muzikuoti muzikos instrumentais. Mokyti naujas daineles. Patirtus įspūdžius išreikšti meninėje veikloje. Spalvomis išreikšti savo nuotaiką. Groti įvairiais muzikos instrumentais ritminius darinius. Atspėti, kokius žvėris vaizduoja skambanti muzika. Žaisti lietuvių liaudies žaidimus. Tyrinėti dažų liejimosi,</p>

			skleidimosi, plėtimosi, šviesėjimo ir tamsėjimo efektus. Vaidinti, panaudojant pirštines lėles. Tyrinėti, kaip skamba vandens pripilti indai, stengtis išgauti kuo įvairesnius garsus.
--	--	--	--

Vasaris

Siekiant išsaugoti lietuviškas tradicijas ir plečiant žinias apie tautai brangias šventes, vaikams perteikiamos džiugios ir gyvybingos emocijos – sužinoma apie Lietuvos praeitį, kalbama apie gimtąjį kaimą. Siekiama ugdyti ir dorą, ir pilietišką žmogų. Koks lietuvis, kuris nepažįsta savo praeities? Aktualu aplankyti kraštotyros muziejų, kur rengiamos edukacinės programos, supažindinančios su prosenelių buitimi, namų ruošos darbais, darbo įrankiais ir kt.

Užgavėnės – tai pati nuotaikingiausia šventė.

Tikslas. Saugoti ir puoselėti tautinį, kultūrinį identitetą, stiprinti pasididžiavimo jausmą Lietuva.

Uždaviniai.

- Supažindinti su lietuvių amatais, palyginant dabartinėmis technologijomis.
- Suvokti žmonių darbų įvairovę.
- Ugdyti darbštumą, formuoti darbinius įgūdžius. Dirbti ir kurti grožį, džiuginant save ir kitus.
- Turtinti kalbą priežodžiais, patarlėmis, vaizdingais posakiais apie darbą.

Siūlomos temos			
Nuo 3 metų iki 6 metų			
<ul style="list-style-type: none"> • „Mano gimtinė – Lietuva“ • „Žiema, žiema bėk iš kiemo“ • „Seni daiktai pasakoja apie praeitį“ • „Žinai žodį, žinai kelią“ • „Amatai, verslai, profesijos“ • „Protingi ir išdykę skaičiai“ • „Pasakų ir mįslių skrynelę atvėrus“ 			
Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas			
Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	Pasijusti esąs vertingas, gražus, sąvitas. Pratintis būti tvarkingais, draugiškais, mandagias. Skirti ir saugoti savo ir kitų daiktus. Džiaugtis savais namais, savo	Prisiminti gražaus elgesio taisykles, skatinti tarpusavio bendravimą. Ugdyti mandagumą, paslaugumą. Mėginti kontroliuoti savo elgesį būnant tarp bendraamžių,	Žaidžiant pamėgtus žaidimus, prasimanęti jiems detalių, apie kurias sužinome iš auklėtojų, tėvų ir draugų pasakojimų suprasti, priimti, palaikyti ir papildyti panašius draugų prasimanymus. Žiūrėti Lietuvos žemėlapi

<p>Pažinimo</p>	<p>kiemu, gatve, darželiu ir jaustis saugiu. Atliepti atsisveikinimo su žiema, jos išlydėjimo ir pavasario sutikimo papročius, tradicijas. Triukšmingų linksmybių, soties dienas kontrastuoti su rimties ir susikaupimo, saiko dienomis. Pajusti kur ir kaip žaidžiama po vieną ar visiems drauge. Savo mintis, jausmus, išgyvenimus išreikšti žodžiais, sąvokomis: vienas, nei vieno, mažai, daug, po lygiai</p> <p>Vartyti knygeles, mokytis eilėraščių, žaidimų. Matyti, klausti, aiškintis, priešventiniu sujudimu ir pačiam ruošti dalyvauti vyresnių darželinukų paruoštame renginyje, bandant suprasti šventės esmę. Pradėti suvokti, kad Tėvynė prasideda nuo gimtosios vietos. Išgyventi savaitės, kai žiema pasuka į pavasarį, išskirtinumą: gamtos reiškinių, žmonių elgesio staigius pokyčius, permainas, tradicijų laikymąsi. Žaisti su daiktais, juos tapatinant, lyginant, atimant, pridėdant, skaičiuojant, patirti, jog skaičiavimas tai būdas pažinti pasaulį. Formuoti vaizdinius apie kiekį, skaičių,</p>	<p>svečiuose, prie stalo. Ugdyti pagarbą ir meilę savo namams, siejant juos su gimtuoju kraštu, Lietuvos valstybe. Suvokti save, kaip lietuvių tautos dalelę. Įsijungti į Užgavėnių karnavalo šurmulį. Skatinti vaikų tarpusavio bendravimą, draugiškas varžytuves, smagius pokštus. Išsiaiškinti Gavėnios laikotarpio prasmę. Mokyti sukaupti dėmesį.</p> <p>Tyrinėti grupės erdvę, atkreipiant dėmesį į draugų ir daiktų padėtį erdvėje savo kūno atžvilgiu.</p> <p>Susipažinti su Lietuvos simboliais,</p>	<p>(miestai, jūra, ežerai, upės) Prisiminti, kur buvę, ką matė, ką veikė, ką girdėjo. Domėtis, fantazuoti. Susikaupti ir ramiai pasišnekėti, koks metas prasideda, kiek jis truks, kokia švente baigsis, kaip elgiasi, gyvena per Gavėnią tėvai, seneliai, kaip derėtų elgtis vaikams. Susilaikyti nuo besaikio smaguriavimo, triukšmavimo, pikto žodžių, negerų poelgių, nusileisti būti nuoširdesniam.</p> <p>Savo žaidimams naudoti įvairius techninius, elektroninius matavimo prietaisus. Praturtinti pamėgtus žaidimus savo gamybos žaislais, kuriuose reikėtų įrašyti skaitmenis. Dirbant, tariantis, žiūrinėjant knygas, senus albumus, pasikalbėti su auklėtojomis, tėvais, suvokti, kad turi gimtinę ją branginti, nes kur ji – ten saugumas, jautumas, artimieji. Prisiminti lietuvių liaudies tradicijas ir papročius, susijusius su Užgavėnėmis. Stebėti artėjančio pavasario požymius gamtoje. Tyrinėti, kuriose vietose sniegas lipnus, o kuriose sukietėjęs. Bandyti lipdyti, apžiūrėti darbus, žymėti kalendoriuje. Aiškintis, ką galima skaičiuoti ir suskaičiuoti, pasakyti daiktų skaičių, bandyti skaičiuoti atgal.</p>
------------------------	---	---	--

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>dydį, svorį, tūrį. Mokyti apibendrinti naudojant simbolius.</p> <p>Turtinti aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais: Lietuva, tėvyškė, vėliava, upė, jūra, Nėnunas, Vilnius sostinė, pilis, gimtasis miestas Panevėžys ir kt. Žaidimų metu įtvirtinti garso „š“ tarimą. Šnekamojoje kalboje vartoti dydžių, erdvės sąvokas, liepiamosios nuosakos priešdėlinius veiksmažodžius. Turtinti, aktyvinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: baubti, gaudyti, giedoti, dūkti, juoktis, kaukė, siausti ir pan. Aptarti Užgavėnių karnavalo personažus, kaukių spalvas, formas, dydžius. Dalijantis šventės įspūdžiais, spontaniškai pasakoti savo įspūdžius. Turtinti žodyną žodžiais ir junginiais: vienas, du trys ir t.t. , daugiau, mažiau, tiek pat ir pan. Bendraujant, skatinti vaikus pastebėti šalia esančius daiktus, atkreipti dėmesį į jų vietą, dziaugtis jų gausa. Iš visumos daiktų išrinkti vienos rūšies daiktus ir pan. Lyginti kur daugiau, kur mažiau.</p>	<p>kai kuriais istorijos momentais. Tyrinėti Lietuvos žemėlapi, atrandant žinomus miestus.</p> <p>Mokyti eilėraščių, dainelių, lietuvių liaudies žaidimų, ruošiantis šventiniam renginiui. Prisiminti atsiveikinimo su žiema, jos išlydėjimo ir pavasario sutikimo papročius, tradicijas, Užgavėnių karnavalo prasmę. Skatinti aplinkos tyrinėjimą, pastebinti pokyčius, pranašaujančius pavasario atėjimą (dienos ilgėjimas, oro permainos ir pan.). Stebėti grupėje esančius daiktus, žaislus. Juos dėlioti, rūšiuoti, atkreipti dėmesį į jų vietas, savybes, grupes. Ugdyti skaičiavimo įgūdžius, skaičiuojant daiktus grupėse ir eilėje. Turtinti žodyną žodžiais: gimtinė, tėvynė, Lietuva, nepriklausomybė, Vasario 16-oji, gimtoji kalba, tautinė giesmė ir kt. atsakinėjant į pateiktus klausimus, skatinti vaikus suprasti vietovę, darnų ryšį su gyvenančiais šalia. Kalbant aktyvinti skaitvardžių vartojimą, savrankiškai sudarinėti vientisinius</p>	<p>Lyginti, grupuoti, sudėti, atimti daiktus, atlikti užduotis, spręsti galvosūkius.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais: papročiai, tauta, himnas, herbas, gintarinis krantas, prezidentas ir pan. Kalbant apie gimtąjį kraštą, skatinti vaikus domėtis lietuvių liaudies papročiais, tautosaka. Kalbant savrankiškoje kalboje vartoti skaitvardžius, derinant juos su kitomis kalbos dalimis. Turtinti žodyną žodžiais, vaizdingais posakiais, paterlėmis, priežodžiais, mįslėmis, susijusiomis su Užgavėnių papročiais. Pokalbio metu taisyklingai vartoti veiksmažodžių būsimosios laiko formą. Skatinti vaikus savrankiškai kurti pasakojimus apie Užgavėnes. Kalbant skatinti įvardžių aš, tu, jis, ji, mes, jie, jos ir veikiamosios rūšies esamosios laiko dalyvių vartojimą sudėtiniame sakinyje. Turtinti žodyną skaičių pavadinimais, žodžiais: po lygiai, daugiau, mažiau, kelintas, dešimtas, kairėn ir pan. Skaičiuojant, lyginant daiktus, jų grupes, skatinti kalbėti sudėtiniais sakiniais su jungtuku „o“. Skaičiuojant daiktus, lyginti kelintinį ir kiekinį skaičiavimą, taisyklingai atsakant į klausimus:</p>
--------------------------------------	--	--	---

<p>Sveikatos saugojimo stiprinimo ir</p>	<p>Žaisti judrius žaidimus su taisyklėmis („Paukštelis be lizdelio“, „Pas lokį miške“ ir pan.), ugdyti vikrumą, ištvermę, kantrybę, dėmesio sukauptumą. Atliepant džiugioms pavasario artėjimo nuotaikoms,</p>	<p>išplėstinius ir sudėtinius sakinius su jungtuku, „o“. Turtinti žodyną žodžiais: kaukės, Kanapinis, Lašininis, Morė, palyginimais, tradiciniais sušukimais, šmaikštumą, humorą reiškiančiais garsažodžiais ir žodžiais. Aptarti pasigamintas kaukes, jų spalvas, formas. Pagal pedagogo pavyzdį sudarinėti veikiančios rūšies esamojo laiko dalyvis su priesagomis- antis, -antė, -intis, -intė. Skatinti vaikus pasakoti savo įspūdžius. Turtinti žodyną kiekių ir kelintinių skaičių pavadinimais. Skatinti vaikus tyrinėti aplinką, rūšiuojant daiktus pagal įvairius požymius, nustatyti jų padėtį erdvėje savo kūno atžvilgiu, skaičiuoti, kalboje vartojant kelintinius ir kiekius skaitvardžius, derinti juos su kitomis kalbos dalimis.</p> <p>Naudojant siužetą, padėti vaikams sutelkti dėmesį į atliekamus judesius, jų tikslumą. Judėjimo aplinkos tyrinėjimą. Mėgdžiodami pedagogą, atlikti šventės personažams būdingus judesius. Perteikti šventės</p>	<p>kelintas?, kelinta? Skatinti domėtis aplinka. Ugdyti pastabumą ir dėmesingumą.</p> <p>Mokyti orientuotis erdvėje. Tenkinti poreikį laisvai judėti, siekti judesių įvairovės. Organizuoti estafetes naudojant įvairių sportinių inventorių, imituojant žiemos galynėjimą su pavasariu. Mokyti įvairių rikiuotės pratimų. Skatinti įsiklausyti į komandą ar nurodymą ir</p>
---	--	---	--

	<p>organizuoti linksmas estafetes, draugiškas varžytuves, naudojantis Užgavėnių karnavalo personažų įvaizdžiais. Žaidžiant judrius žaidimus, skatinti skaičiavimo įgūdžius. Įtvirtinti sąvokas „vienas“, „daug“, pastebinti, kad bėga daug, o vejasi vienas.</p>	<p>nuotaiką. Organizuoti įvairias varžybas (virvės traukimas, pagalvių karas ir pan.). Judrioje veikloje vartoti įvairias matematinės sąvokas. Naudoti įvairias sąvokas, lavinančias vaikų gebėjimus, skaičiavimo įgūdžius, formų pažinimą.</p>	<p>juos atlikti. Lavinti dėmesingumą, susikaupimą.</p>
<p>Meninė</p>	<p>Tegul Tėviškės gamta pažadina vaiką kūrybai. Įrengti namus su atsidarančiais langeliais, įvairiais stogais, kuriuose norėtų apgyvendinti savo šeimos narius, brūkšneliais, taškeliiais ar vingeliais užrašyti jų vardus. Žaisti muzikinius didaktinius žaidimus. Pasiklausyti vyresnių vaikų atliekamų dainų.</p>	<p>Laisvai pasirenkant meninės išraiškos priemonės, pavaizduoti savo namus ir juose gyvenančius artimuosius. Gaminti darbelius, vėlevėles, juosteles grupės papuošimui, kopijuojant ar patiems sugalvojant raštų motyvus. Žaisti lietuvių liaudies žaidimus, ratelius.</p>	<p>Skatinti vaikus kurti įvairiomis priemonėmis, skatinti domėjimąsi vaikų kūryba, jausti malonumą regėti meninius kūrinius. Atlikti muzikines užduotis: padainuoti dainą, pašokti šokį ir pan.</p>

Kovas

Kovas – gamtos pabudimo ir tyrinėjimų metas. Vaikams, kaip būsimiems visuomenės piliečiams, itin svarbu sugebėti stebėti aplinką, išvelgti aplinkosaugines problemas ir pagal galimybes jas spręsti. Svarbu skiepyti vaikams poreikį saugoti Žemę ir jos išteklius.

Tikslas. Plėtoti vaikų patirtį, atliekant įvairius stebėjimus, tyrinėjimus. Ugdyti gebėjimą matyti ir saugoti gamtos grožį.

Uždaviniai.

- Gėrėtis neužteršta aplinka, susipažinti su kenksmingomis medžiagomis buityje.
- Domėtis ir pažinti augalus, sugrižtančius paukščius.
- Saugiai elgti buityje ir lauke.

Siūlomoms temoms			
Nuo 3 metų iki 6 metų			
<ul style="list-style-type: none"> • „Pavasareli paskubėk“ • „Žemė myli mus kiekvieną“ • „Gandrinės“ • „Skamba vyturio daina“ • „Ekologijos takučiu“ • „Pasitinkam pavasario giesmininkus“ • „Statybose“ • „Žemė žmonių planeta“ • „Kaip padėti žemei“ 			
Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas			
Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	<p>Įsitikinti, kad darbas yra gyvenimo pagrindas: dorai atliktas darbas teikia džiaugsmą. Sąveikaujant su gamta ugdytis jutiminį suvokimą, vaizduotę, stebėti gyvybes atbudimo apraiškas, suvokiant naujo gyvybės rato pradžią. Padėti vaikui suvokti, kad žmogus - gamtos dalis, suprasti žmogaus veiklos ir gamtos ryšį. Bendaraujant su gamta ugdytis jutiminį suvokimą, vaizduotę, pastebėti gyvybės atbudimo apraiškas, įgyti patirtį.</p>	<p>Nusiteikti džiugiai dalyvauti Kaziuko mugės šurmulyje, suvokti darbą kaip veiksmą teikiančią naudą ir malonumą. Gėrėtis pavasarėjančia gamta, prisiminti pavasario darbus darže, sode, gėlyne. Stebėti darželio aplinkoje augančius medžius, krūmus, gėles. Stebėti sugrįžtančius paukščius- pavasario pranašus. Pažinti augalų įvairovę, turtinti žinias apie medžius, krūmus, gėles, mokytis suprasti saulės šilumos, šviesos, vandens svarbą augalams, įvertinti žmogaus poveikio augalams pasekmes. Ugdyti suvokimą apie gimtojo krašto svarbą ne tik žmogaus, bet ir gyvūnų, paukščių gyvenime. Skatinti saugoti ir globoti sugrįžtančius paukščius.</p>	<p>Auklėtojų pasakojimas apie Kaziuko mugę. Gebėti draugiškai pasiskirstyti, vaidmeninių, muzikinių žaidimų metu. Stebėti pirmuosius pavasario požymius, elementaria forma atskleisti vaikams gamtos reiškinių kitimo bei tarpusavio priklausomybės ryšius. Supažindinti su sėklų dygimu, formuoti elementarius darbinus įgūdžius.</p>
Pažinimo	<p>Išmėginti puodininkystės, žaislininkystės, dailydžiavimo ir kitus darbus. Nusiteikti kantriai triūsti ir stengtis</p>	<p>Turtinti vaikų žinias apie liaudies amatus, senovinius darbo įrankius, liaudies meno sritis. Susipažinti su įvairių dirbinių</p>	<p>Apibendrinti vaikų žinias apie metų laikus, jų esminius požymius. Įtvirtinti metų laikų kitimo nuoseklumą. Apibendrinti, kad</p>

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>pagaminti gražų, gerą, praktišką dirbinį, ugdyti praktinius gebėjimus. Pradėti suvokti vertybinį santykį su gamta, tirti Saulės ir Žemės sąveiką per pumpuro skleidimąsi, sėklos dygimą ar paukščio giesmę. Per pažintinę tiriamąją ir praktinę veiklą patirti ir pajusti, kad gamtos grožis augmenijos ir gyvūnijos rūšių gausumas, švarus oras ir vanduo yra ekologinė vertybė.. Padėti vaikui suvokti, kad žmogus - gamtos dalis, suprasti žmogaus veiklos ir gamtos ryšį. Suteikti žinių apie paukštelių sutiktuvų tradiciją, ugdyti gimtąją kalbą, jos vaizdingumą pamėgdžiodami paukštelių balsus. Stengtis pažinti paukščius, domėtis jų įvairove, gausumugyvenimo būdu.</p> <p>Turtinti vaikų aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais, susijusiais su liaudies amatais, dirbiniais, prekyba ir pan. Įsiminti įvairių profesijų pavadinimus, aptariant žmonių darbus vartoti garsažodžius, skatinti taisyklingai tarti garsą</p>	<p>pavyzdžiais, juos tyrinėjant, sužinant jų paskirtį, pagaminimo procedūrą. Tyrinėti besikeičiantį žemės paviršių, dirvožemį, oro pasikeitimus, stebėti paukščius, jų būstą, mitybos ypatumus. Atkreipti dėmesį į inkilų, lizdų dydį, formą, vietą. Mokyti pažinti Lietuvoje gyvenančių paukščių rūšis. Stebėti, tyrinėti, lyginti medžių, krūmų, gėlių, jų žiedų, lapų dydžius, formas, spalvas, atspalvius, kvapus. Stebėti paskrendančius paukščius, kaip jie ruošiasi perėjimui, ieškoti būsto. Mokyti pažinti darželio teritorijoje perinčius paukščius, išsiaiškinti jų elgsenos ypatumus.</p> <p>Turtinti vaikų aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais, susijusiais su liaudies amatais, dirbiniais, prekyba ir pan. Pokalbio metu skatinti suprasti žodžius ir žodžių junginius reiškiančius darbininkiškus specialybių</p>	<p>augalai, gyvūnai ir žmonės maistą gauna iš žemės. Supažindinti su pirmaisiais pavasarį paskrendančiais paukščiais, jų gyvenimo būdu bei nauda, skatinti rūpintis paukšteliais, globoti juos. Surengti paukščių karnavalą. Sužinoti įvairių amatų ir meistrystės būdų. Įsidomėti medžiagų, įrankių pavadinimus. Sisteminti bei apibendrinti vaikų žinias, įgytas stebint lapuočių medžių bei krūmų pumpurų skleidimąsi, išryškinti pumpurų atbudimo kambaryje sąlygas, palyginti jas su to paties laikotarpio sąlygomis lauke. Organizuoti tolimesnį augimo ir vystimosi stebėjimą. Siekti, kad vaikai suvoktų grėsmingos žmonių įtakos gamtai pavojų. Formuoti aplinkosauginius elgesio įgūdžius ir jų pritaikymą praktikoje. Gilinti žinias apie šiukšlių rūšiavimą. Mokyti pažinti paukščius iš jų giesmių, paukštelių balsų pamėgdžiojimų.</p> <p>Turtinti vaikų aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais, susijusiais su liaudies amatais, dirbiniais, prekyba ir pan. Pokalbio metu kalbant sudarinėti tariamosios nuosakos veiksmažodžius, vartoti jungtuką „jeigu“. Skatinti pasakoti savo</p>
--------------------------------------	---	--	--

	<p>„ž“. Skatinti vaikus kalbėti plečiant sakinius, vartoti jungtuką. Turtinti vaikų aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais, nusakančiais artėjančio pavasario požymius. Džiaugtis pirmaisiais pavasario žiedais. Pagal pedagogo pavyzdį jungti du vientisinius sakinius į vieną, vartojant jungtuką „ir“. Mokytis atpasakoti pedagogo pasiūlytą rišlų tekstą. Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: ant, arti, augti, aukštai, dygti, augalų ir jų vaisių pavadinimais. Klausantis miško garsų, įrašų, skatinti vaikus juos pamėgdžioti. Skatinti vaikus pasakoti savo įspūdžius apie mišką, įtvirtinti savaitės temos žodžius, naudojant juos kalboje. Turtinti žodina žodžiais ir jų junginiais: čiulbėti, inkilas, klykti, kuodas, lizdas, parskristi, sugrįžti, parskrendančių paukščių pavadinimais, balsų pamėgdžiojimais ir kt. apibūdinti pasirinktą paukštį, pagal pedagogo pasakojimo pavyzdį. Vartoti kuo daugiau garsažodžių, skatinti atsakyti į klausimus.</p>	<p>pavadinimus, veiklą, darbo įrankius, pagal galimybes vartoti juos kalboje. Skatinti sudarinėti būdvardžius su priesagomis –inis, -inė, -ingas, -inga. Kalboje vartoti kuo daugiau antonimų, sinonimų. Turtinti vaikų aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais, nusakančiais artėjančio pavasario požymius. Skatinti sudarinėti ir kalboje vartoti neveikiamosios rūšies esamojo ir būtojo laiko dalyvius, derinant juos su kitomis kalbos dalimis. Ugdyti pasakojimo įgūdžius, sudarant apibūdinamąjį pasakojimą apie pavasarį. Skatinti vaikus įsidėmėtus augalus, kvapus, garsus, įspūdžius įvardinti, apibūdinti žodžiais, žodžių junginiais. Pokalbio metu lavinti dialoginę kalbą, atsakant į klausimus: koks?, kokia?, kokie?, išplėstiniu sakiniu. Klausantis greitakalbių, mįslių, skatinti vaikus išmokti jas mintinai. Turtinti žodyną žodžiais: trumpakaklė, pakaklė, ilgakojis, raudonkojis, švilpauja, parskrendančių paukščių pavadinimais ir pan. Skatinti kalboje naudoti išiktukus: brakšt, pokšt, pliaukšt, pykšt, plast, švilpt, purpt ir kt. individualūs apibūdinamieji pasakojimai apie pasirinktą paukštį pagal pateiktą pedagogo planą. Skatinti vaikų</p>	<p>įspūdžius, patirtus Kaziuko mugėje, apie įsigytus pirkinius, kalboje vartoti tariamosios nuosakos veiksmažodžius. Turtinti vaikų aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais, nusakančiais artėjančio pavasario požymius. Kalbantis su vaikais, įtvirtinti neveikiamosios rūšies dalyvių su priesagomis – mas, -ma, -tas, -ta, vartojimą. Skatinti sudaryti atkuriamąjį pasakojimą pagal pateiktus klausimus. Atsakinėti į klausimus sudėtiniais sakiniais. Įtvirtinti sąvoką, miško gėrybės“, skatinti vartoti žodžius: kraitelė, pintinė, krepšelis, gėrybės, rūšys, statinė, raugti, džiovinti ir pan. Plėsti žodyną uogų, grybų pavadinimais. Skatinti vaikus kalboje vartoti kilmininko linksnio daiktavardžius surieveiksmiu ir būdvardžius su priesagomis, bei esamojo ir būtojo laiko veiksmažodžius. Turtinti žodyną žodžiais: sparnuočiai, giesmininkai, ligasanapis, kuoduoti, skardziabalsė, juodaplunksnis, gūžta, kenkėjai, sanitarai ir pan. Kalbantis apie paukščius, jų gyvenimo būdą, skatinti kalbėti sudėtiniais sakiniais, vartojant visas kalbos dalis. Apibūdinamasis pasakojimas, lyginant du skirtingo dydžio paukščius, pagal</p>
--	---	---	---

<p>Sveikatos saugojimo stiprinimo ir</p>	<p>Atlikti pratimus, lavinančius pusiausvyrą. Skatinti vaikų saviraišką, kūrybiškumą, sudaranti sąlygas rinktis įvairias veiklas. Žaisti įvairius žaidimus, įsitikinant, kad galima judėti skirtingu tempu, išbandant savo kūno galimybes. Skatinti lenktyniauti, draugiškai varžytis. Įveikti įvairias kliūtis, imituojant kelionę „mišku“, ugdyti dėmesingumą, meilę gyvagai gamtai, skatinti vaikų saviraišką. Naudojant įvairių sportinį inventorių, organizuoti judrius žaidimus, imituojančius paukščių sugrįžimą, lizdo sukimą ir kt.</p>	<p>saviraišką, improvizaciją. Sudominti įvairia veikla. Padėti atskleisti ryškiausius vaikų gebėjimus.</p> <p>Pratinti vaikus laikytis nesudėtingų žaidimo taisyklių, skatinti norą draugiškai varžytis, lenktyniauti. Judrioje veikloje mėginti išreikšti aplinkoje vykstančius reiškinius. Plėtoti fizinius gebėjimus, žaismingai atlikti judesius. Lavinti akių žvitrumą, rankos taiklumą, mėtant į taikinį, kūno judesių koordinaciją. Žaisti imitacinius žaidimus, pamėgdžiodant paukščiams būdingus judesius, elgseną. Skatinti vaikų judrumą, žaismingumą.</p>	<p>pedagogo pateiktą planą.</p> <p>Lavinančių vaizduotę siužetų kūrimas, naudojant įvairias priemones, sporto inventorių. Suteikti vaikams teigiamas emocijas. Skatinti bendrauti tarpusavyje judesiais, gestais, ritmiškai judėti nurodytame plote, stiprinti kūno raumenis fizinių pratimų pagalba. Skatinti įveikti įvairias kliūtis, užduotis pagal sutartą signalą. Lavinti vikrumą, drąsą, elgesio kontroliavimą. Skatinti vaikų aktyvumą, tinkamai panaudojant priemones.</p>
<p>Meninė</p>	<p>Nusiteikti būti linksmas, smagus mokėti, ne tik padaryti dirbinį, bet jį pagirti, pašmaikštauti, palinksminti mugės dalyvius. Dainuoti dainas, groti įvairiais daiktais. Tegul Tėviškės gamta pažadina vaiką kūrybai, pasidalinę su kitais įgyta patirtimi, vizualine kalba-saviraiška daile. Žaisti žaidimus apie pavasarį,</p>	<p>Gaminti darbelius, verbas, piešti piešinius mainais su draugais. Organizuoti Kaziuko mugės šurmulį, aktyviai jame dalyvauti. Žaisti žaidimus įvairių amatų temomis. Piešti, aplikuoti, štampuoti, lipdyti pavasario vaizdus, reiškinius, paukščių gyvenimo elementus. Grojant muzikos instrumentais,</p>	<p>Ugdyti kūrybiškumą, sudarant sąlygas patiems kurti, improvizuoti organizuojant veiklą. Ugdyti praktinius gebėjimus (pinti, rišti, austi, siūti, siuvinėti, daryti žaislus). Kurti lėlių teatro spektaklį. Kaziuko mugės šurmulyje išbandyti neįprastas pramogas (groti buityje esančiais daiktais ir pan.). Tapyti pirmuosius pavasario</p>

	<p>gėrėtis spalvų žaismu šokant su įvairiaspalvėmis skarelėmis. Klausyti skudučiais atliekamos muzikos. Pastebėtas žemės dosnumas ir grožis pažadins vaiką kūrybai. Klausyti piemenėlių dainų. Klausant muzikos reikšti savo jausmus, ugdyti vaikų saviraišką. Išreikšti įspūdžius, lipdant, aplikuojant ar kitaip veikiant.</p>	<p>kurti pavasario lietu, panaudojant dinamiką. Piešti, spalvinti, štampuoti, aplikuoti, kirpti įvairių formų lapus (apvalius, pailgus, ovalius ir kt.). groti įvairiais iš gamtinės medžiagos pagamintais instrumentais. Ugdyti lankstymo, kirpimo įgūdžius gaminant įvairius paukštelius. Juos spalvinti, puošti naudojant kuo įvairesnę techniką, skatinant vaikų fantaziją.</p>	<p>požymius gamtoje. Grožėtis savo ir kitų dailės kūryba, aiškinti savo sumanymą ir sprendimus, domėtis kitų idėjomis. Groti švilpynėmis sutartinę. Žaisti muzikinius žaidimus. Įvairiomis dailės technikomis piešti žemę, jos gyventojus, kelionių fantazijas, savo sukurtas istorijas. Inscenizuoti sakmę „Kaip atsirado žemė“. Groti akmeniukais ritminius motyvus. Jungiant taškelius, piešti paukščius. Skatinti vaikų kūrybiškumą kuriant paukščius iš pasirinktos gamtinės medžiagos, popieriaus, tekstilės.</p>
--	--	---	---

Balandis

Sveikos gyvensenos ugdymas labai aktualus. Analizuojant vaikų sergamumo duomenis matyti, kad didžiausią dalį sudaro kvėpavimo organų ligos. Dramatiškai išaugo psichikos ir elgesio sutrikimų. Padidėjo vaikų sergamumas jungiamojo audinio ir skeleto raumenų, nervų sistemos ir jutimo ligomis. Sveikatos statistikos duomenys rodo nuolat prastėjančią vaikų sveikatos būklę.

Tikslas. Siekti savo ir kitų saugumo, fizinio judėjimo, sveikos mitybos ir saugios gyvensenos įgūdžių svarbos sveikatos supratimo.

Uždaviniai.

- Įgyti žinių apie kūno sandarą., suvokti savo fizinę būklę ir kūno poreikius, rūpintis savo higiena.
- Įgyti pasitikėjimą savimi ir savo jėgomis.
- Ugdyti lankstumą, vikrumą, valią, ištvermę, drąsą.
- Įgyti sveikos mitybos įgūdžių.
- Domėtis vandens svarba žmogaus gyvenime.
-

Siūlomos temos

Nuo 3 metų iki 6 metų

- „Mus kalbina knygos lapeliai“
- „Noriu augti sveikas“
- „Mano dantukai“
- „Švaros karalius – Muilas“
- „Šviesoforas“
- „Saugau save ir kitus“
- „Sveiki dantukai“

- „Vandenėlis šaltas – veidelis baltas“
- „Sportas – sveikata“
- „Meluoti negarbinga, meluoti negražu“

Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas

Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	<p>Įsijausti į kūrinio nuotaiką, jausmus, klausantis deklamuojant ar pasakojant. Nusiteikti turtinti savo kalbą, ugdyti pagarbą gražiam lietuviškam žodžiui. Skatinti vaiką rūpintis savo sveikata, prisitaikyti prie aplinkos, pajuntant savo kūno galimybes, vertę. Būti pakantūs kitų kūrybinei raiškai, pasirinkti kuo ketini tapti, su kuo vaidinti, nuo ko pradėti.</p>	<p>Siekti suvokti knygos, kaip informacijos šaltinio vertę. Įsiklausyti į skaitomus kūrinėlius, stengtis išreikšti kūrinio nuotaiką, suvokti skaitomo teksto turinį. Prisiminti asmens higienos taisyklės, skatinti norą augti sveikam, stipriam, gražiam. Ugdyti sveikos gyvensenos įgūdžius. Siekti, kad vaikai pajustų pasakų reikšmingumą ir svarbą vaikų gyvenime, kad pasakos atspindi žmonių gyvenimą, yra pamokančios.</p>	<p>Atsinešti įvairių knygų: enciklopedijų, iliustruotų žodynų, kalendorių, senovinių ir šiuolaikinių knygų, žurnalų. Įrengti skaityklą ar biblioteką. Skatinti domėtis knygomis. Ugdyti teigiamą požiūrį į vaidybą. Suvokti, kad kūnas vystosi ir keičiasi: gimsta, auga, sensta, miršta. Sudaryti savo kūno augimo ir vystimosi albumą. Suvokti, kas bendra ir skirtinga tarp kūdikio, vaiko ir suaugusio. Stebėti vaikų susidomėjimą pasakomis. Supažindinti su veikėjų charakteringomis savybėmis. „Žaisti pasaką“ (paruošti vietą, priemones).</p>
Pažinimo	<p>Domėtis knygos gimimu, išmintingomis raidėmis, iškalbingais paveikslėliais. Pabūti rašytoju paprašius, kad suaugusieji parašytų sugalvotus žodžius. Stengtis kalbėti taisyklingai, raiškiai. Per įvairią veiklą pajusti fizinę, dvasinę, psichinę ir socialinę gerovę, įgyti patirimą ir pagrindines žinias apie sveiką gyvenseną. Leisti vaikui pajusti, kad gera jo sveikata ir savijauta yra</p>	<p>Tyrinėti grupėje turimas knygeles, aptarti jų panašumus ir skirtumus, rūšiuoti pagal įvairius požymius. Atrasti simbolių- raides, skaičius, mėginti atpažinti jau žinomas raides, jungti jas, mėginant skaityti. Pažinti ir įvardinti kūno dalis. Tyrinėti kūną judesyje, ramybės būsenoje, aiškintis, kaip mūsų kūnas keičiasi augant. Sužinoti kas saugo ir stiprina žmonių sveikatą, o kas jai kenkia. Išsiaiškinti žmogaus gyvenimo ciklą (kad</p>	<p>Skatinti tyrinėti, pažinti knygų turinį. Žiūrėti iliustracijas, suprasti simbolius. Lyginti save dabar su savimi praeityje, ateityje (pagal foto nuotraukas, išmatavimus). Lyginti save su kitais šeimos nariais, panašaus amžiaus gyvūnais. Atkreipti dėmesį į berniukų ir mergaičių kūno kai kuriuos skirtumus: plaukų ilgį, raumenų jėgą ir kt. Pajusti širdies plakimą, užčiuopti pulsą ilsintis ir pabėgiojus. Pajusti pasakų kalbos grožį, intonacijų įvairovę.</p>

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>sėkmingo jo ugdymo(si) sąlyga. Mokėti saugoti savo ir šalia esančių sveikatą, poilsį ir ramybę, tinkamai prižiūrėti kūną, nesudaryti pavojingų situacijų.</p> <p>Turtinti aktyvųjų ir pasyvųjų žodyną žodžiais ir jų junginiais, susijusiais su knyga. Lyginti turimas knygas pagal dydį, žanrą, kalboje vartoti sakinius su jungtukais „ir“, „o“. Klausytis skaitomą tekstą, atsakyti į klausimus. Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: apsiauti, apšvilkti, batai, batukai, drabužiai, kelnės, kepurė, oras, lyti, lietus, paltas, rankšluostis, dantų šepetukas ir kt. Pokalbio metu įtvirtinti drabužių pavadinimus. Lavinti dialoginę kalbą, skatinti vaikus prašyti, vartojant mandagumo žodelius, taisyklingai įvardinti savo atliekamus veiksmus. Išklaustyti pasirinktą pasaką ir ją inscenizuoti. Siekti, kad vaikai emociškai suvoktų grožinio kūrinio turinį, kalbos ritmą, vaizdingumą. Pratinti atpasakoti trumpus kūrinėlius, atskiras teksto frazes.</p>	<p>žmonės gimsta, auga, sensta, miršta). Pastebėti artėjančio pavasario požymius.</p> <p>Susipažinti su pasakų įvairove: stebuklinės, gyvulinės, pasakos be galo ir kt. Aptarti charakteringiausius veikėjus, jų elgseną, būdingus bruožus. Klausytis sekamų pasakų išreiškiant jų nuotaiką, suvokianti, kad pasakose visada nugali gėris. Turtinti žodyną drabužių ir avalynės pavadinimais, žodžiais, reiškiančiais orų permainas, laiko ir priežasties prieveiksmiais. Pokalbio metu skatinti vaikus į klausimus: kada?, kodėl?, atsakinėti išplėstiniais vientisiniais sakiniais. Apibūdinamojo pasakojimo metu apie kūno priežiūrą, skatinti kalboje vartoti laiko ir priežasties prieveiksmius, bei kitas kalbos dalis. Ugdyti domėjimąsi literatūros kūriniais. Pratinti dėmesingai klausyti ir emociškai suvokti, siekti, kad vaikai atsakinėtų į klausimus pagal kūrinio turinį. Skatinti dalyvauti nesudėtingų siužetų inscenizavime. Lavinti dialoginę ir monologinę kalbą.</p>	<p>Bandyti išreikšti šypsena, mimika, gestu.</p> <p>Turtinti žodyną žodžiais ir posakiais: spausdintas žodis, sakytinė, rašytinė kalba, spaustuvė, knygos viršelis, puslapiai, vadovėliai, kalendorius ir pan. Aktyvinti vaikų norą domėtis knygomis, mėginti skaityti. Pokalbio metu, skatinti vaikus sakiniuose vartoti visų laipsnių būdvardžius. Apibūdinamasis pasakojimas pagal planą. Skatinti atsakinėti rišliai, išplėstiniais sakiniais. Turtinti žodyną įvairių metų laikų drabužių pavadinimais, kūno priežiūros priemonių pavadinimais. Pokalbio metu skatinti atsakinėti į klausimus sudėtiniais prijungiamaisiais sakiniais su atliepiamaisiais žodžiais: tada, kai, todėl, dėl to. Kūrybinio pasakojimo iš vaikų asmeninės patirties metu, pagal pateiktus klausimus, skatinti kalboje vartoti laiko, vietos, būdo prieveiksmius, įvairių linksnių būdvardžius, daiktavardžius. Lavinti poetinę klausą, skatinti pastebėti kai kurias kūrinio raiškos priemones, paslėptą prasmę. Ugdyti kalbos jausmą, skatinti rimuoti žodžius, sugalvoti</p>
--------------------------------------	---	--	---

<p>Sveikatos saugojimo ir stiprinimo</p>	<p>Naudojant mėgstamų pasakų siužetus, atlikti imitacinius pratimus, skatinančius vaikų kūrybiškumą, saviraišką. Atlikti įvairius pratimus ant gimnastikos suolo, nesudėtingus pratimus rankomis ir kojomis. Prisiminti saugaus elgesio salėje, judrių žaidimų metu taisykles. Skatinti vaikų saviraišką, naudoti muzikinius įrašus, pasakų siužetus, atliekant imitacinius pratimus.</p>	<p>Ugdyti norą dalintis, susitarti dėl bendrų veiksmų. Atlikti fizinius pratimus su pasirinktais žaislais. Patirti bendravimo džiaugsmą. Mokyti įvairiai judėti ir atsipalaiduoti. Kvėpavimo pratimai. Veikloje naudoti įvairias kliūtis, ieškoti kuo įdomesnių jų įveikimo būdų. Laisvai visomis kryptimis judėti ieškant pasislėpusių pasakų veikėjų. Atkartoti jiems būdingus judesius, nuotaikas, įpročius.</p>	<p>epitetų, sinonimų, antonimų, vartoti vaizdingus žodžius. Pasakojant ugdyti kūrybinę iniciatyvą. Savarankiškai sekti pasaką, naudojantis iliustracijomis.</p> <p>Sudominti žaidimų atributika. Išradingai panaudoti salėje turimas priemones, skatinti laisvą vaikų judėjimą, viso raumenyno stiprinimą. Imituoti įvairias sporto šakas. Tobulinti judėjimo įgūdžius. Ugdyti gebėjimą tinkamai įvertinti ir panaudoti kūno jėgą. Sportinė pramoga lauke. Įtraukti visus vaikus į pasakos kūrimą. Suteikti džiaugsmo, skatinant kūrybiškumą. Mokyti išraiškingų kūno judesių.</p>
<p>Meninė</p>	<p>Pasijutus tikrais dailininkais, surengti savo dailės darbų parodą, pasikviesti kitų grupių vaikus, aprodyti, paaiškinti. Siekti, kad vaikas būtų kūrybingas, išradingas, savitas. Sukurti lėlių teatrui pasirinkus tinkamų sagų, burbulų, kailių ar odos gabaliukų, vielos ir kt. Pavadinti sukurtą pasakos veikėją, vaidinti, pabūti juo išgyvenant kūrybinį pasitenkinimą.</p>	<p>Pajusti kūrybos džiaugsmą. Kurti savo autorinę knygelę mėgstamų pasakų ar patirtų įspūdžių motyvais. Išreikšti save, savo nuotaikas įvairiomis meninėmis priemonėmis. Naudojant įvairias priemones, gaminti dekoracijas, pasakų veikėjų kaukes. Inscenizuoti pasirinktą pasaką.</p>	<p>Siekti kūrybinės vaikų raiškos, kuriant knygeles. Iliustruoti pėdų, plaštakų atspaudais. Surošti pasakos veikėjų dailės darbelių parodą. Kurti kolektyvinius darbelius, bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais.</p>

Gegužė

Šeima – tai brangiausia, tai saugumo ir laimės vieta. Vaikui labai svarbu, kad jį augintų abu tėvai - mama ir tėtis. Labai svarbu išugdyti pagarbą, dėkingumą mamai, tėčiui, seneliams ir kitiems šeimos nariams.

Vasara – atostogų metas. Vaikams labai aktualu žinoti apie visus pavojus, tykojančius miške, prie vandens ir kt.

Tikslas. Plėsti supratimą apie šeimą, jos vertybes. Supažindinti išvykų ir kt. pramogų praleidimo gamtoje, prie vandens ypatumais.

Uždaviniai.

- Suvokti dėkingumo ir pagarbos šeimai prasmę. Domėtis ir rūpintis šeima ir papročiais.
- Domėtis vasaros gamta. Susipažinti su kaimo kraštovaizdžiu, žmonių gyvenimu ir darbu.

Siūlomos temos			
Nuo 3 metų iki 6 metų			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Švies ir šildyk savo meile“ ➤ „Noriu toks kaip tėtis“ ➤ Mano graži šeimynėlė“ ➤ „Žaliojoje pievelėje“ ➤ „Gegužės žiedai“ ➤ „Aš labai myliu savo mamą...“ ➤ „Svajonių kelionė“ ➤ „Kelionė oro balionu“ ➤ „Jei aš turėčiau burtų lazdelę“ ➤ „Per balas“ ➤ „Gėlės mūsų gyvenime“ 			
Gairės temų įgyvendinimui pagal kompetencijas			
Kompetencija	3-4 metų	4-5 metų	5-6 metų
Socialinė	Padėti mamytei jos darbuose, suprasti kam skirta Motinos diena, įsidėmėti kada ji švenčiama. Pajusti pavasarį sodų, gėlynų, pievų, pamiškių sužydėjimą, jų gausumą, spalvingumą, gyvybingumą. Ugdyti poreikį domėtis gamta ir pajusti, kad visi, kas gimsta gamtoje turi teisę gyventi. Padėti vaikus suvokti, kad per tėvus ateiname į pasaulį, kad vaiko pareiga įsiklausyti į tėvų prašymus, pamokymus, pabarimus ir stengtis gyventi taip, kaip tėvai moko.	Nuolat stengtis rodyti meilę ir pagarbą savo mamytei geru žodžiu, švelnumu, paslauga ir pan. Stengtis suprasti mamytę, padėti jos darbuose, prisiminti, kada švenčiama Motinos diena, pradžiuginti mamytę pačių pagaminta dovanėle, eilėraštuku. Nusiteikti džiaugtis, gėrėtis žydinčių augalų gausa, žiedų spalvomis, kvapais. Skatinti vaikus globoti augalus, nelaužyti šakų, domėtis jų priežiūra. Ugdyti meilę gamtai, skatinti domėjimąsi augalų ir gyvūnų įvairove, nusiteikiant juos	Suprasti, kam skirta Motinos diena. Įsidėmėti, kada švenčiama. Pasiklausyti pasakų apie mamas. Supažindinti vaikus su pirmaisiais pavasarį žydinčiais augalais, elementaria forma atskleisti jų prisitaikymą prie pavasario oro sąlygų. Mokyti gėrėtis pavasario žiedų teikiamu grožiu, saugoti ir globoti juos. Atidžiai apžiūrėti nedidelį plotelį. Stebėti, kokių ir kiek žolynėlių žaliuoja, ar nežydi koks žiedelis, ar nėra kurmio būsto, ar neropoja skruzdėlytė, vabalėlis. Mokyti bendrauti su tėveliais. Prisiminti jų vaikystę,

<p>Pažinimo</p>	<p>Parodyti meilę ir pagarbą savo mamytei geru žodžiu, švelnumu, paslauga. Pasimokyti švelnių, šiltų kreipimosi į mamytę žodžių, eilėraščių. Tyrinėti aiškintis kas žydi, kokiomis spalvomis, kokiais kvapais džiugina mus. Įsižiūrėti į žiedų įvairovę dydžiu, spalvomis, sukaičiuoti žiedlapius, jų eilę. Stebėti paslaptinę įvairių vabzdžių pasaulį artimoje aplinkoje patiriant ir atrandant jų įvairovę, skirtumus ir panašumus. Daryti išvadas, kad vabzdžiai gyvena: dirvoje, ant augalų, skruzdėlynuose, vandenyje, po medžio žieve ir t.t. Susidomėjus atversti gamtos knygą įsitikinant gyvybės saugojimo būtinybe. Stengtis, kad vaikai būtų dėkingi tėveliams už rūpestį ir meilę. Skatinkime pasidalinti įspūdžiais šeimos gyvenimu, suprasti pagarbos, meilės reikalingumo svarbą vienas kitam.</p>	<p>globoti. Ugdyti meilę ir pagarbą tėčiui, didžiulis savo tėčiu, jo sugebėjimais, vyriškumu, tvirtumu. Suprasti, kad ne visi vaikai turi tėčius.</p> <p>Atkreipti dėmesį į mamytės darbus, profesijas, pasvarstyti, kada mamos jaučiasi laimingos ir kada nusiminusios, atkreipti dėmesį į įvairius amžiaus moterų veidus, pastebėti ir pajauti nuotaiką, apibūdinti veido išraišką. Stebėti ir lyginti įvairius augalus, jų žiedus pagal spalvą, formą, žiedų kiekį ant žiedyno. Ugdyti skaičiavimo įgūdžius, skaičiuojant žiedus. Išsiaiškinti, kokios priežiūros augalams reikia, kad jie sėkmingai subrandintų vaisius. Stebėti ir tyrinėti darželio kieme esančių pievų augmeniją ir gyvūniją. Atpažinti ir pavadinti augalus, žolynus, vabzdžius. Aptarti jų elgseną. Stebėti pievoje skraidančius drugelius, pastebėti jų sparnų spalvų įvairovę. Prisiminti tėvėlių darbus namuose, jų profesijas, atkreipti dėmesį į tai, kad vyrai dirba sunkius vyriškus darbus. Pasiaiškinti, ar gimtinėje vyrai neturi iš kartos į kartą perduodamų vardų, profesijų ir pan.</p>	<p>žaidimus, dainas. Pažaisti kartu su tėveliais.</p> <p>Domėtis mamų profesijomis, pareigomis. Padėti mamai darbuose. Pradžiuginti savo rankomis pagamintą dovanėlę. Pamerkti grupėje žiedų. Stebėti, kaip laikosi, kada nukrenta žiedlapiai ar skleidžiasi nauji žiedai. Skirstyti, rūšiuoti, ženklinti, džiovinoti. Sužinoti, kiek gyvybės knibžda pievoje. Mokyti pavadinti. Domėtis kuo minta, kur gyvena. Susipažinti su šiltųjų kraštų vabzdžių įvairove. Palyginti vabzdžius atrandant jų panašumus ir skirtumus. „Šeimos medis“ (vardai, pavardės, gimimo data). Domėtis profesijomis, pareigomis. Prisiminti svarbius faktus.</p>
------------------------	--	--	---

<p>Kalbos ir komunikavimo</p>	<p>Turtinti žodyną žodžiais ir jų junginiais: dainuoti, darbas, gera, gerbti, globoti, juoktis, laimingas, maloni, mylėti mamaitė, mamytė, ir kt. Kalbant apie mamytę skatinti vartoti kuo daugiau mažiųjų, malonių žodžių. Klausyti ir išmokyti eilėraščių, dainelių apie mamą. Pokalbio metu aktyvinti taisyklingą vienaskaitos ir daugiskaitos galinimko linksnio vartojimą. Skatinti rišlų pasakojimą. Turtinti aktyvų ir pasyvų žodyną žodžiais ir žodžių junginiais: medis, krūmas, tulpė, narcizas, alyvos žiedai, gėlės, kvėpia, lapai, žiedlapiai, laistyti ir pan. Skatinti įvairinti žodžiais pastebėtą gamtos grožį. Kalboje vartoti sąvokas, apibūdinančias spalvą, atspalvius, dydžius, formą, erdvę, laiką. Skatinti vaikus atsakyti į priešasties klausimus, įtvirtinti garsų „e“, „ė“ tarimą žodžiuose. Turtinti žodyną šeimos narių pavadinimais, būdvardžiais, apibūdinančiais žmogaus išorės ir charakterio bruožus. Pokalbio apie šeimos narius metu, skatinti taisyklingai juos pavadinti. Atsakinėjant į klausimus: kas tai?, ką veikia?, naudoti žodžių junginius ir trumpas frazes.</p>	<p>Turtinti žodyną žodžiais: mamos rūpesčiai, Motinos diena, dėmesys, dėmesingumas, rūpestingumas, paslaugus, patenkinta ir kt. Kalbant apie mamytę, vartoti įvairias kalbos dalis, taisyklingai tariant žodžius, tarpusavyje juos derinti. Skatinti atkuriamąjį pasakojimą apie Motinos dieną, padedant pedagogui klausimais. Skatinti pasakoti rišliai, naudojant vaizdingus posakius apie mamą. Turtinti žodyną žodžiais: kvapnioji, gražioji, nuskinta, pamerkta, pavasario gėlių pavadinimai. Stebėti žydinčius augalus, dalintis patirtimi, reikšti susižavėjimą augmenija, jos žiedų įvairove. Kalbant aktyvinti priešdėlių daiktavardžių ir veiksmazodžių vartojimą. Skatinti vaikus kurti apibūdinamąjį pasakojimą pagal planą apie žydinčias gėles. Turtinti žodyną žodžiais susijusiais su tėčiu, jo profesija, maloniais vaizdingais posakiais, palyginimais. Individualaus apibūdinamojo pasakojimo metu, skatinti vaikus kalbėti gramatiškai taisyklingais sakiniais. Lavinti dialoginę kalbą</p>	<p>Turtinti žodyną žodžiais: mamytė, mamulytė, močiutė, mamutė, vaizdingais posakiais: darbščios rankos, geraširdė, mylimiausia, niekada nepavargstanti ir kt. Skatinti gerais žodžiais, paslauga, švelnumu išreikšti pagarbą ir meilę mamytei. Mokyti kurti individualius pasakojimus apie savo mamą (padedant klausimais). Skatinti kalboje vartoti kuo daugiau žodžių reiškiančių jausmus. Turtinti žodyną įvairių pavasarį žydinčių gėlių pavadinimais, žodžiais: ilgastiebė, plačialapė, geltonžiedė, mėlynakė, puošnioji, kvapnioji, nuostabusis ir pan. Dalytis gamtos pažinimo džiaugsmu. Kalbėtis apie profesijas, susijusias su augalų priežiūra. Kalboje vartoti įvardžiutinius būdvardžius, derinant juos su kitomis kalbos dalimis. Skatinti kūrybinius pasakojimus. Žodyno turtinimas žodžiais apie tėtį, senelį, su jais susijusiomis situacijomis. Skatinti vaikuose norą pasakoti apie savo tėtį, senelį. Lavinti monologinę kalbą. Mokyti eilėraščių apie tėtį, išmokstant taisyklingai tarti turinio žodžius.</p>
--------------------------------------	--	---	--

<p>Sveikatos saugojimo stiprinimo ir</p>	<p>Judrūs žaidimai su kamuoliu (mėtyti, gaudyti, ridenti ir pan). Atsisėdus, atsiklupus judėti pirmyn ir atgal. Atlikti fizinius pratimus, naudojant įvairias priemones. Skatinti vaikus džiaugsmingai judėti, imituojant žaidimus pievelėje, gėlių skinimą ir pan. Skatinti vaikus draugiškai lenktyniauti, surengti vabalų varžytuves, naudojant įvairių sportinį inventorių. Fiziniai pratimai panaudojant „plytas milžines“, pratimai imituojantys tėvelių dirbamus darbus.</p>	<p>Sužadinti artumo, globos, draugiškumo vienas kitam jausmą, teigiamas bendravimo emocijas. Veikla, pratimai procese. Skatinti vaikus judėti, siekti judesių laisvumo, tempo, ritmo pajautimo. Stengtis išlaikyti emocinę pusiausvyrą. Mokyti orientuotis erdvėje. Skatinti vaikų domėjimąsi gamta. Imitaciniais judesiais vaizduoti pievos gyventojus, joje verdantį gyvenimą. Atliekant užduotis reguoti į spalvinius signalus. Skatinti draugišką lenktyniavimą, norą būti greičiausiu, stipriausiu ir pan. (tokiu, kaip tėtis). Organizuoti linksmas estafetes, naudojant sportinį inventorių.</p>	<p>Žaidimais ugdyti teigiamas emocijas. Savo judesiais reikšti dėmesį, švelnumą, atidumą. Žaismingai, aktyviai judėti, gilinant žinias apie pavasarį. Lavinti šoklumą, stiprinti kojų raumenis. Žaisti judrius žaidimus lauke. Laisvais judesiais, atliekant fizinius pratimus vaizduoti pievos gyventojus. Skatinti vaikų norą išreikšti save judesiu. Lavinti fizines galias žaidžiant judrius žaidimus lauke. Atliekant fizinius pratimus, lavinti kūno raumenis. Kūrybiškai panaudojant sportinį inventorių, organizuoti estafetes, draugiškas lenktynes salėje ir lauke.</p>
<p>Meninė</p>	<p>Pradžiuginti mamą savo rankomis pagamintą dovanėlę, išmoktu eilėraštku. Gamtoje pastebėtą nuotaiką ir spalvinį augalų žaismą, atkurti popieriuje. Didžiuotis žmogaus meninėmis galimybėmis, kurti pasirinkto gyvūnėlio atvaizdą. Piešti piešinėlius, komponuoti puokštes, kurti padėkos žodžius ir skirti gražiausius žodžius savo tėčiui.</p>	<p>Įvairiomis meninėmis priemonėmis reikšti savo jausmus, gaminti darbelius mamųčių sveikinimui. Leisti vaikams laisvai pasirinkti piešimo techniką, kurti žydinčio sodo motyvus popieriuje. Laisvai pasirenkant priemones konstruoti vabzdžius iš įvairių grupėje esančių medžiagų, skatinant vaikų fantaziją ir kūrybiškumą. Savo rankomis gaminti darbelius, dovanėles, meistrauti, pasikviečiant į pagalbą tėvelius.</p>	<p>Tapyti mamos portretą, gaminti mamytėms dovanėles, išreikšti savo emocijas įvairiomis meninėmis priemonėmis. Skatinti išgyventi kūrybos džiaugsmą. Kurti spalvingą žydinčio sodo, pievos, gėlyno paveikslą. Mokyti suvokti piešimo perspektyvą, piešiamų daiktų dydžius. Piešti linijas, apskritimus, kryputes, kitokias figūras, iš jų komponuoti pievos gyventojus. Tapyti tėčio portretą, gaminti tėveliams dovanėles, išreikšti savo emocijas įvairiomis meninėmis priemonėmis.</p>

7. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Ugdymo pasiekimų vertinimas – tai nuolatinis informacijos rinkimas ir jos panaudojimas, nustatant vaikų daromą pažangą, koreguojant, tobulinant pedagogo darbo būdus ir metodus. Nuolatinis ir sistemingas vertinimas padeda auklėtojui išvelgti vaiko galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą. Ugdymo pasiekimų vertinimas grindžiamas šiuolaikine mokymosi samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, individualiais vaiko poreikiais, atitinka ugdymo(si) tikslus.

Ugdymo pasiekimų vertinimo tikslas – padėti vaikui sėkmingai ugdytis, bręsti kaip asmenybei, kaupti informaciją apie kiekvieno pasiekimus ir daromą pažangą, kad būtų galima koreguoti ugdymo procesą, priimti pagrįstus sprendimus, sudaryti sąlygas tėvams tapti lygiaverčiais vertinimo partneriais, be to, gauti grįžtamosios informacijos, kuri padėtų įvertinti auklėtojų bei grupės darbo sėkmę.

Vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo uždaviniai – padėti auklėtojui išvelgti vaiko ugdymo(si) galimybes, pasiekimų lygmenį, nustatyti spragas ir problemas. Planuojant ugdymo procesą, pasirinkti tinkamiausią turinį, formas, būdus, metodus, individualizuoti ugdymą, suteikti tėvams informaciją apie vaiko ugdymą(si), stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų ir įstaigos, nustatyti grupės ugdymo kokybę.

Vertinimas bendradarbiaujant. Auklėtoja planuoja individualius susitikimus su tėvais jiems patogiu laiku ir aptaria vaiko pažangą, gebėjimus. Taip pat ji vykdo švietėjišką veiklą, išsiaiškina tėvų požiūrį į vaiko pasiekimų vertinimą.

Svarbiausi vaiko ugdymo pasiekimų vertinimo principai:

- Vertinimas grindžiamas šiuolaikine ugdymo ir ugdymosi samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, vaiko poreikiais, individualiomis galiomis, gebėjimais.
- Vaiko pasiekimai ir pažanga stebimi ir fiksuojami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą, kuriame išdėstyta aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas įgyja iki šešerių metų.
- Vertinant remiamasi gerai susiformavusiais gebėjimais ir siekiama ugdyti prasčiau susiformavusius gebėjimus.
- Vaiko pasiekimams keliami skirtingi reikalavimai (gabiems vaikams – aukštesni, menkesnių gebėjimų – žemesni); pastarieji vaikai turi siekti būtino minimalaus lygio, o gabesni – daugiau.
- Vertinama individuali kiekvieno vaiko pažanga, jo dabartiniai pasiekimai lyginami su ankstesniais.
- Remiamasi įvairiais vertinimo šaltiniais.

- Atsižvelgiama į augimo, ugdymo bei ugdymo(si) sąlygas šeimoje.

Vaiko ugdymosi pasiekimų sritis – tai vaiko ugdymuisi svarbi sritis, kurioje išskirta vertybinė nuostata ir esminis gebėjimas.

Vertybinė nuostata – tai ugdymo ir ugdymosi procese įgytas nusiteikimas, polinkis, požiūris, išreiškiantis vaiko santykį su savimi, su kitais, su aplinka.

Esminis gebėjimas – tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymosi pasiekimų sričių įgytas svarbiausias vaiko gebėjimas ką nors daryti, veikti, elgtis, kurti.

Šešerių metų vaiko ugdymosi pasiekimų sąvadas, t.y. vertybinės nuostatos ir gebėjimai, kuriuos vaikas turėtų įgyti iki šešerių metų:

1. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai

Vertybinė nuostata. Noriai ugdosi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.

Esminis gebėjimas. Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.

2. Fizinis aktyvumas

Vertybinė nuostata. Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.

Esminis gebėjimas. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių, rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

3. Emocijų suvokimas ir raiška

Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).

4. Savireguliacija ir savikontrolė

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

Esminis gebėjimas. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.

5. Savivoka ir savigarba

Vertybinė nuostata. Save vertina teigiamai.

Esminis gebėjimas. Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.

6. Santykiai su suaugusiais

Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminis gebėjimas. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

7. Santykiai su bendraamžiais

Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

Esminis gebėjimas. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksnių pasekmes sau ir kitiems.

8. Sakytinė kalba

Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs išklausyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.

Esminis gebėjimas. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.

9. Rašytinė kalba

Vertybinių nuostatų. Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.

10. Aplinkos pažinimas

Vertybinių nuostatų. Nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminis gebėjimas. Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.

11. Skaičiavimas ir matavimas

Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.

Esminis gebėjimas. Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje.

Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas.

12. Meninė raiška

Vertybinių nuostatų. Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

Esminis gebėjimas. Spontaniškai ir savitai reiškia išpūdžius, išgyvenimus, mintis, atirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

13. Estetinis suvokimas

Vertybinė nuostata. Domisi, gėrasi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.

Esminis gebėjimas. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.

14. Iniciatyvumas ir atkaklumas

Vertybinė nuostata. Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

15. Tyrinėjimas

Vertybinė nuostata. Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.

Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.

16. Problemų sprendimas

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

17. Kūrybiškumas

Vertybinė nuostata. Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.

Esminis gebėjimas. Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.

18. Mokėjimas mokytis

Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.

Esminis gebėjimas. Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.

Vaiko pasiekimai vertinami du kartus per metus: spalio mėn. ir balandžio mėn. Vaikų pasiekimus vertinti padeda įstaigos logopedė, meninio ugdymo pedagogė, tėveliai.

Pasiekimai vertinami atsižvelgiant į vaikų amžių. Atėjus vaikui į ikimokyklinę įstaigą, jam užvedamas ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų **vertinimo forma**, kuri įsegamas į „Vaiko aplanką“.

Be vaiko pasiekimų vertinimo formos į vaiko aplanką fiksuojama visa informacija apie vaiką iš tėvų (globėjų), kitų pedagogų, specialistų. Taip pat į aplanką fiksuojami

- Vaiko realios veiklos, elgsenos stebėjimas ir fiksavimas.
- Vaiko veiklos rezultatai (darbeliai).
- Pokalbiai su vaiku, tėveliais.
- Specialistų komentarai.
- Nuotraukos.

8. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI: PROGRAMAI SUKURTI

1. Andrikienė R. M., Ruzgienė A. Ankstyvosios vaikystės pedagogika. Klaipėda. 2001.
2. Arbačiauskas A. (Sud.). Atestacija. Vadyba. Ugdymo filosofija. Vilnius. 1996.
3. Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio gydymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo (Žin., 2010-04-30 Nr.50-2454) www.smm.lt
4. Dodge D.T., Colker L.J., Heroman C. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius. 2007.
5. Dodge D.T., Rudick S., Berke K. Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius. 2006.
6. Einon D. Ankstyvasis ugdymas. Vilnius. 2006.
7. Grinevičienė N. Vaikų žaidimai darželyje ir namie. Kaunas. 2006.
8. Grinevičienė N. Mažylių žaidimai. Kaunas. 1999.
9. „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014.
10. Ikimokyklinio ugdymo kokybė. Švietimo problemos analizė. ŠMM, 2012, rugsėjis Nr. 13 (77), ISSN 1822-4156.
11. Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo dermė. Tyrimo ataskaita. 2012. Prieiga internetu: http://www.ikimokyklinis.lt/uploads/files/dir574/dir28/dir1/15_0php.
12. Ikimokyklinis ugdymas: ką apie jo poveikį vaiko raidai sako tyrimų duomenys? Švietimo problemos analizė. ŠMM, 2011, birželis Nr. 4 (54), ISSN 1822-4156.
13. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. liepos 22 d. įsakymas Nr. ISAK-1557
14. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011-2013 m. programa. (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. V-350)
15. Ivanovas P. Vaikų žaidimai. Šiauliai. 2000.
16. Jonaitienė I. Noriu augti sveikas. Vilnius. 2005.
17. Juodaitytė A. Socializacija ir ugdymas vaikystėje. Vilnius. 2002.
18. Jovaiša V., Juška A. Mokyklos pedagogika. Kaunas. 1996.
19. Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2012. Prieiga internetu: www.Lietuva2030.lt
20. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804).
21. Lietuvos Respublikos Seimo 2003-07-04 nutarimas Nr. IX – 1700 „Dėl valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatų“ (Žin., 2003, Nr. 71-3216).
22. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011-12-12 įsakymas Nr. V-2368 „Dėl švietimo aprūpinimo standartų patvirtinimo“.
23. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-04-18 įsakymas Nr. ISAK –627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“ (Žin., 2005, Nr. 52-1752; 2011, Nr. 71-3448).
24. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. ISAK-627
25. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius. 2006.
26. Monkevičienė O. (Sud.). Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius. 2001.
27. Monkevičienė O., Tarasonienė O. (Sud.). Vėrinėlio metai. Idėjos vaikų saviraiškai ir kūrybai. Ruduo. Vilnius. 1995.
28. Monkevičienė O., Tarasonienė O. (Sud.). Vėrinėlio metai. Idėjos vaikų saviraiškai ir kūrybai. Žiema. Vilnius. 1997.
29. Monkevičienė O., Tarasonienė O. (Sud.). Vėrinėlio metai. Idėjos vaikų saviraiškai ir kūrybai. Pavasaris. Vilnius. 1999.
30. Nekrošius J. Gero elgesio abėcėlė. Vilnius. 2006.
31. Oxscarek S. Ikimokyklinuko gimnastika. Kaunas. 2005.

32. Ozmon H. A., Craver S. M. Filosofiniai ugdymo pagrindai. Vilnius. 1996.
33. Panevėžio savivaldybės švietimo strategija 2006 – 2010 metams.
34. Panevėžio lopšelio – darželio „Vyturėlis“ strateginis planas 2011 – 2013 metams.
35. Saviščevienė S., Vaitkevičius J. V. Vaiko sveikata ir saugumas. Šiauliai, 2000.
36. Senovinis kalendorius mažiesiems. Ruduo. Žiema. Pavasaris. Vasara. Panevėžys. 2002.
37. Sirtautienė D., Sirtautas V, Bitė ritė. Vilnius. 1998.
38. Skirmantienė A. Žaliuok, Tėviškėle. Ekologinis – aplinkosauginis ugdymas darželyje. Šiauliai. 2003.
39. Songailienė V. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo sistema. //Žvirblių takas, 2007, Nr. 2, p. 18.
40. Šiaurienė A. Sveikas, gimtasis žodi. Kaunas. 1995.
41. Šiaučiukėnienė L., Visockienė O., Talijūnienė P. Šiuolaikinės didaktikos pagrindai. Kaunas. 2006.
42. Šulcaitė V. Piešiniai ant asfalto. Vilnius. 1983
43. Vaiko teisių konvencija ratifikuota. 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įsakymu Nr. I-983.
44. Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaiką namuose auginančiai šeimai teikimo tvarkos aprašas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. ISAK-842
45. Tamošiūnienė A. Kalendorinės šventės. Klaipėda. 2000.
46. Vaiko teisės. Vilnius. 1977.
47. Vaikų darželių programa Vėrinėlis. Vilnius. 1993.
48. Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija. 2013. Prieiga internetu: <https://www.e-tar.lt/portal/legalAct.html?documentId=b1fb6cc089d911e397b5c02d3197f382>.
49. Versickienė O., Marcinkas V. Po tėviškės dangum. Vilnius. 2005.
50. Vingras A. Pirmieji penkeri gyvenimo metai. Vilnius. 2010.
51. Zaporožecas A. Psichologija. Vilnius. 1967.
52. Žiemos valsas. Dainos ir eilėraščiai. Šiauliai. 2001.
53. Žukauskienė R. Raidos psichologija. Vilnius. 1996.

REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA PEDAGOGAMS PLĖTOJANT UGDYMO TURINĮ

1. Aleksaitė I., Jazbutytė N. Auklės knyga. Vilnius. 2004.
2. Almonaitienė J. Švenčių ratas. Vilnius. 1998.
3. Cuhart B. Plastilinas. Vilnius. 2010.
4. Darbai ūkyje. Vilnius. 2003.
5. Daukantas S. Žemaičių pasakos. Vilnius. 1995.
6. Didžioji knyga vaikams. Vilnius. 2005.
7. Diena ir naktis. Serija „Kontrastai“. Kaunas. 2003.
8. Dirginčienė A. Dvylika šakelių supasi aukštai. Šiauliai. 2003.
9. Glebuviene V., Mazolevskienė A. Jums maži ir didesni. Vilnius. 2010.
10. Gressl E. Kūrybiškumo ugdymas. Vilnius. 2006.
11. Gressl E. Motorikos ugdymas. Vilnius. 2006.
12. Gutautas S. Lietuvių liaudies kalendorius. . Vilnius. 1991.
13. Hryniewicki T. Miško dovanos. Kaišiadorys. 2008.
14. Jakūbėnas J. Kas kiemely daros. Kaunas. 2003.
15. Jums, mažieji. Kaunas 1991.
16. Kai aš mažas buvau. Pavasaris. Vasara. Ruduo. Žiema. Šiauliai. 2001.
17. Kalk B. Darbeliai mažiesiems menininkams. Vilnius. 2006.
18. Kohl M. Meistravimas ir konstravimas. Vilnius. 2007.
19. Kohl M. Koliažas ir popierius. Vilnius. 2007.
20. Kohl M. Piešimas. Vilnius. 2007.
21. Kulvienė G. Gaisras. Kaunas. 2003.
22. Kutis. Žurnaliukas patiems mažiausiems.
23. Laisvalaikio darbeliai 3-7 metų vaikams.
24. Lamanuskas V., Makarskaitė R. Negyvoji gamta. Šiauliai. 2002.
25. Lavinamosios užduotys 4 – 5 metų vaikams. Vilnius. 2006.
26. Lebednykienė J. (sud.). Panevėžys. Senovė ir dabartis. Vilnius. 2003.
27. Leipienė V. Prie Kalėdų eglutės. Utena. 2005.
28. Levy B.S. Mokykimės piešti. Vilnius. 2008.
29. Linauskas J. Maža tamsa arba augimo nerimas. Vilnius. 2004.
30. Lohf S. Kūrybiniai darbeliai visais metų laikais. Vilnius. 2005.
31. Lututė. Žurnaliukas vaikams apie gamtą.
32. Maironis. Mano gimtinė. Vilnius. 1983.
33. Mačiukevičius J. Ančiukas kryptukas. Vilnius. 2000.
34. Marcinkevičius J. Grybų karas. Vilnius. 2002.
35. Marcinkevičius J. Mamytės diena. Vilnius. 2004.
36. Margi paukšteliai pasauly skraido. Vilnius. 1998.
37. Mažųjų skaitiniai. Kaunas. 1983.
38. Pažinkime Lietuvos gyvūnus. Paltanavičius S. Vilnius. 2011.
39. Penki. Žurnalas mažiesiems.
40. Plomer A.L. Darbeliai iš augalų ir sėklų, popieriaus masės, medienos ir kamščio, atliekų. Vilnius. 2008.
41. Pradella R., Tiurk H. Didžioji vaikų piešimo mokyklėlė. Vilnius. 2010.
42. Sculd M. K. Paklausk, kas čia murkia, kriuksi“. Vilnius. 2011.
43. Sladkovas N. Šarkų tauškalai. Vilnius. 1982.
44. Stebuklingas žodis. Lietuvių liaudies pasakos. Kaunas. 1985.
45. Vainilaitis M. Spalvoti nykštukai. Vilnius. 1986.
46. Vainilaitis M. Ežiukai devyžiukai. Kaunas. 2000.
47. Vaitkienė L. Gamtos pasakėlės. Kaunas. 2005.
48. Vaitkus E. Aukštyn kojom puodas verda. Vilnius. 2001.
49. Žirniukas. Žurnalas mažiesiems.
50. Švietimo pagalba – kas tai?

<http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/straipsniai/teveliams/svietimo-pagalba--kas-tai/3422>